

## **Tema 1. La composició del Sistema de la Seguretat Social**

### **• Els règims especials i la seva creació**

Una de les característiques del Sistema de Seguretat Social és que es conforma per dos règims:

- Règim General, que inclou els treballadors per compte aliè
- Règims Especials, sota el qual es troben d'altres treballadors, així com els que queden protegits a través dels sistemes especials.

Aquesta composició comporta diferències bàsicament a nivell:

- d'enquadrament
- d'afiliació i alta
- d'acció protectora (es posseeix el dret a tenir unes determinades prestacions o no)

I igualment, alguns problemes relacionats amb:

- la dispersió normativa (existeixen diverses normes per cada règim)
- la desigualtat en l'acció protectora entre els diferents règims
- la insolidaritat: cada règim es manté segons els seus propis recursos, de manera que en l'actualitat ens trobem amb diversos règims deficitaris que no reben ajuda d'altres.

### **• Marc normatiu i condicions per a la seva existència**

La normativa general que es conforma com a principis bàsics per a tots els règims del Sistema de Seguretat Social és la Llei General de Seguretat Social, que conté tot allò relatiu en comú a l'enquadrament i l'afiliació. D'altra banda, haurem de tenir en compte tota una sèrie de reglaments de normativa comuna que han derogat el que es contenia en els Decrets que regulen els Règims Especials en referència a aquests aspectes:

- Reglament de Recaptació
- Reglament de Cotització, altes, baixes...

El problema relatiu a aquests reglaments és que no tots els articles dels Decrets han estat expressament derogats. La Disposició Addicional 8ª de la Llei General de Seguretat Social (que regula tot allò relatiu a la carència i la base reguladora de les prestacions d'invalidesa, jubilació i mort i supervivència) ha derogat alguns dels articles dels Decrets expressament – per exemple, actualment en tots els Règims són necessaris els 15 any de període de carència per accedir a la jubilació – aplicant-se en el seu cas la Llei General de Seguretat Social, però n'hi ha d'altres derogats no expressament.

Respecte, l'estructura, ho trobem als articles 9, 10 i 11:

- L'article **9** determina l'estructura del Sistema de Seguretat Social, afirmant que queda integrat pel Règim General i Règims Especials.
- L'article **10** regula els Règims Especials, establint els seus criteris de creació (en activitats professionals en què per les seves condicions peculiars de temps i lloc, o pels processos productius, necessiten un règim especial per aplicar de forma correcta els beneficis). Afegeix que són Règims Especials del Sistema de Seguretat Social:

## REA.

Règim Especial Agrari. Inclou les activitats agràries i forestals amb treballadors que poden desenvolupar la seva activitat bé per compte propi o per compte aliè. Queda regulat principalment a través del Decret 2123/1971. És deficitari.

## REM.

Règim Especial de Treballadors del Mar. Decret 2864/1974. Com en el REA, es defineixen dos grups de treballadors (per compte propi o aliè). Les prestacions i els requisits són diferents, i és l'únic règim no gestionat a través de l'INSS. S'encarrega d'aquesta tasca l'Institut Social de la Marina.

## RETA.

Règim Especial de Treballadors Autònoms. Decret 2530/1970. Recull les activitats econòmiques que es desenvolupen a títol lucratiu sense estar subjectes a un contracte de treball.

## Funcionaris públics, civils i militars.

Existeixen tres subrègims especials diferents dins aquest Règim Especial:

- ◊ funcionaris civils de l'Estat
- ◊ Forces Armades
- ◊ Règim Especial de l'Administració de Justícia.

I té una doble vessant:

- ◊ Mutualisme administratiu. En relació a les prestacions de caràcter temporal, cada règim té la seva pròpia mutualitat: MUFACE – ISFAS – MUGEJU
- ◊ Classes passives: es reconeix a través de drets passius la jubilació, mort i supervivència i la invalidesa.

Les prestacions familiars són comunes respecte el Règim General.

## Empleats de la llar.

L'any 2003 s'aprovaren diverses lleis per tal d'aproximar i orientar els diferents Règims Especials cap al Règim General, però aquest en va ser l'excepció.

És un Règim amb molt poca protecció: no té atur, les prestacions són inferiors en quantia, la base de cotització és única i baixa... Es regula a través del Reial Decret 2346/1969, i s'ha de tractar de treballadors al servei d'una família o de diverses. Si es tracta d'empreses, s'inclou en el Règim General.

## Estudiants

No respon a cap sector productiu. Queda regulat a través d'una Llei del 17.07.1953.

Qualsevol altre grup reconegut pel Ministeri de Treball i Seguretat Social, com és el cas del Règim Especial dels Treballadors de la Mineria i el Carbó

A més, trobem antics Règims Especials que, amb el pas del temps, s'han anat integrant bé dins el Règim General o bé dins d'altres Règims Especials. Per exemple, s'han integrat en el General els artistes, toreros,

jugadors de futbol, representants de comerç, ferroviaris o els funcionaris de l'administració local, mentre que ho han fet en el Règim d'Autònoms els escriptors de llibres.

- L'article 11 és referent als sistemes especials:

En aquells Règims en que sigui necessari (per la seva naturalesa), es podran establir sistemes especials exclusivament en enquadrament, afiliació, forma de cotització o recaptació. Només poden contenir diferències en aquests actes; en cap cas respecte l'acció protectora

Es tracta de:

- ◊ Conserves Vegetals i Fruïtes
- ◊ Indústries de la resina
- ◊ Serveis Extraordinaris de la Indústria de l'Hostalera
- ◊ Tasques de manipular i empaquetat de tomàquet fresc
- ◊ Treballadors fixos discontinus en empreses d'exhibició cinematogràfica, sales de ball, discoteques i sales de festa, en què s'inclouen les empreses d'espectacles taurins i les cantines dels estadis de futbol o d'altres espectacles esportius.
- ◊ Empreses d'estudi de mercat i opinió pública
- ◊ Els estibadors portuaris s'inclouen en un sistema especial del REM.

D'altres problemes sorgeixen a la pràctica: són els relatius a la pluriocupació (dur a terme dues activitats incloses en un mateix règim) i a la pluriactivitat (en diferents règims).

- Tendència actual

L'existència d'aquesta diversitat suposa una evident desigualtat i discriminació per als treballadors de diferents règims, en períodes de carència, prestacions... Acompanyada per la dificultat normativa, resulta en problemes d'insolidaritat de cotitzacions i dèficit en determinats Règims.

La Llei General de Seguretat Social, a través de l'article 10, possibilita l'existència de Règims Especials com a peculiaritats (excepcionalment); a la pràctica, se n'ha abusat, perquè al llarg de la història s'han anat creant diferents Règims Especials.

En aquest marc, els Pactes de Toledo (1995) consistents en 15 recomanacions molt àmplies relatives a una possible reforma del Sistema de Seguretat Social, preveuen que la seva estructura s'hauria de conformar entorn dos únics règims:

- treballadors per compte aliè (que s'assimilaria a l'actual Règim General)
- treballadors per compte propi (RETA) – però amb independència de l'activitat

Per tant, l'opció que es proposa es basa en integrar els treballadors en un dels dos règims. Així, per exemple, els treballadors del REA per compte aliè s'inclourien en el Règim General, mentre que els que exerceixen la seva activitat per compte propi, s'integrarien en el RETA. D'aquesta manera, es solucionaria en certa manera el dèficit del sistema.

L'any 1997 s'aprova la Llei de Racionalització i Consolidació del Sistema de Seguretat Social, que introdueix modificacions en el càlcul de la Base Reguladora de la prestació de jubilació. Es sol·licita en aquest moment que els Règims Especials i el Règim General s'assimilïn al màxim en els aspectes relatius a la protecció i les prestacions, per tal d'evitar les desigualtats.

Al 2001 es signa l'Acord sobre el Desenvolupament del Sistema de Protecció Social, on els representants de

Sindicats, Associacions Empresariales i el Govern pacten modificacions més concretes. Per exemple:

- Per als treballadors del REM i del REA per compte propi i el RETA, s'introdueix la possibilitat d'accedir a la Incapacitat Permanent Total Qualificada (fins al moment no tenien reconegut el dret a obtenir un 20% més de la prestació) Aquesta mesura es farà efectiva l'any 2003, i només per a aquells treballadors als qui els sigui reconeguda la invalidesa a partir de l'01 de Gener del mateix any.
- Per als treballadors del RETA, es reconeix el dret a obtenir la prestació d'incapacitat permanent per contingències professionals (excepte accident in itinere) en les mateixes quanties i condicions establertes pel Règim General. Es reconeix igualment la possibilitat d'accedir a la incapacitat permanent parcial, però només quan el grau d'invalidesa superi el 50%
- Es pacta l'increment de les bases de cotització, així com les quotes del treballador, especialment pels treballadors del REA i el REM per compte propi. Els qui treballen per compte aliè, en canvi, cada cop s'assimilen més al Règim General.

Es tracta, per tant, d'una tendència, que s'introdueix de forma molt gradual i que no convergeix en una equiparació total dels Règims del Sistema, sinó que s'estudia com:

- simplificar el Sistema
- integrar els treballadors per compte propis dels Règims Especials del Mar i Agrari al RETA
- assimilar les prestacions al Règim General (excepte pel Règim Especial de la Llar, on no s'ha dut a terme cap tipus d'esforç)

#### • Còmput recíproc

Les normes relatives al còmput recíproc són:

- la Llei General de Seguretat Social, a través de la disposició 38<sup>a</sup>
- el Decret 2957/1973, de 16 de novembre
- el Reial Decret 691/1991, de 12 d'abril
- la Llei 47/1998, de 23 de desembre

Sovint, les persones duen a terme tasques que s'inclouen en diferents règims al llarg de la seva vida laboral. En el moment de sol·licitar prestacions, poden sorgir alguns problemes perquè les cotitzacions s'han efectuat en més d'un Règim diferent de la Seguretat Social, i les prestacions varien.

L'article 9.2 de la Llei General de la Seguretat Social determina que, en caràcter general, caldrà totalitzar tots els períodes, de manera que es tindran en compte totes les cotitzacions (es sumen):

En principi, cada Decret que regula un determinat Règim preveu les seves pròpies normes de Còmput Recíproc, que a la pràctica són les mateixes. Tanmateix, com alguns no ho regulen, disposem d'una normativa comú: el **Decret 2957/1973**, de 27 de novembre (és un article únic)

#### Quin règim apliquem?

- En general, es reconeix la pensió d'acord amb les normes establertes pel Règim en què el treballador es troba donat d'alta en el moment que la sol·licita, sempre que en tingui dret (és a dir, quan compleixi els requisits de carència...) Ens podem trobar davant tres situacions:

◊ Un treballador ha cotitzat 10 anys en el RETA i 15 en el Règim General (en què s'inclou en el moment de sol·licitar la pensió de jubilació) En total, suma 25 anys de cotització, i com que compleix els requisits de període de carència de 15 anys per accedir en el Règim General (que és on es trobava d'alta), la prestació li serà

reconeguda sense cap problema a través del Règim General.

10\*RETA + 15\*RG 25 anys

- ◊ Si el treballador ha cotitzat durant 20 anys en el RETA i només 5 en el Règim General (on es troba en situació d'alta) continua comptant amb 25 anys de cotització, però en aquest cas, no compleix el requisit de període de cotització mínim de 15 anys en el Règim General que s'exigeix per accedir a aquesta prestació a través d'aquest Règim. En aquest cas, doncs, ens mourem cap al Règim on sí compleix la carència, encara que no estigui d'alta en el moment de la sol·licitud. Per tant, li ho reconeixerà el RETA.

20\*RETA + 5\*RG 25 anys

- ◊ Si el treballador no compleix el requisit de període de carència en cap dels Règims en què ha estat inclòs al llarg de la seva vida laboral, si en total sí ho reuneix, la prestació li serà reconeguda a través del Règim en què hagi cotitzat més temps. Per exemple:

10\*RETA + 5\*RG 15 anys

En aquest cas el RETA reconeixeria la prestació al treballador.

La suma (el còmput d'anys cotitzats) només es produeix entre cotitzacions que **no** coincideixen en el temps, és a dir, que no es superposen. No es tindran en compte a l'hora de calcular el número d'anys cotitzats o els períodes de carència. Tanmateix, no s'ha de confondre amb el dret a generar prestacions: malgrat que es superposin els anys de cotització, si un treballador genera dret a dos pensions en dos règims diferents, cobrarà les dues pensions.

Exemple. Imaginem un treballador que ha cotitzat en el RETA des del 1960 i fins el 1975. D'altra banda, ha cotitzat també en el Règim General des de 1970. L'any 1975, a aquest treballador únicament se li reconeixeran 15 anys de cotització (no 20): si s'hagués de calcular la prestació de jubilació l'any 1975, només tindríem en compte 15 anys de cotització.

- Pels funcionaris (les classes passives) que havien estat inclosos en el Règim General o un altre Règim, els anys cotitzats en aquest règim són considerats serveis efectius a l'Estat, i es sumen. Això ho veurem més endavant.
- Si trobem cotitzacions superposades en diferents Règims, no es podrà computar la inferior a efectes del període de carència, però sí podrem sumar les Bases de Cotització dels dos règims en què ha estat inclòs el treballador per calcular la Base Reguladora, sempre que aquesta superposició sigui com a mínim de 10 anys. Si no hi arriba, es suma en proporció del temps:

15 anys Règim General

10 anys RETA

- Hem de tenir en compte que només es pot fer còmput recíproc quan parlem de prestacions homogènies del Sistema de Seguretat Social (reconegudes pels dos règims); si parlem d'atur, en canvi, no pots sumar les bases de cotització del Règim General i del RETA, per exemple.

Exemple

Una treballadora ha cotitzat:

3141 dies (des del 1961 fins el 1969) al Règim General

3136 dies al REH (7 anys, des del 1996 fins al 2004)

El dia 01.12.2004, trobant-se en situació d'alta en el Règim dels Treballadors de la Llar, sol·licita la prestació de jubilació. En còmput, la treballadora no reuneix el període de carència necessari (15 anys), i la Seguretat Social decideix aprovar-li la pensió a través del REH.

En realitat, s'ha produït un error, perquè la norma estableix que en aquells casos en què en còmput no es reuneix el període de carència, haurà d'atorgar la prestació el règim en què s'hagin produït més cotitzacions, i en aquest cas es tracta del Règim General. La diferència és important, i per això es reclama: en el Règim Especial dels Treballadors de la Llar, les llacunes de cotització no s'integren en el període: a l'hora de calcular la prestació (a través de la suma de bases reguladores) el temps transcorregut entre 1969 i 1996 no es consideraria cotitzat (0). En canvi, en el Règim General les llacunes sí queden cobertes, amb la quantia corresponent a la Base de Cotització mínima. En aquest cas, els períodes s'integren; en REH o RETA, no.

## **Tema 2. Règim especial dels funcionaris públics: les classes passives**

El Règim Especial dels Funcionaris Públics és el que més es diferencia de la normativa establerta pel Règim General. Existeixen tres sub-règims diferenciats:

- ◊ Funcionaris civils de l'Estat
- ◊ Forces Armades
- ◊ Règim Especial de l'Administració de Justícia.

Igualment, es subdivideix en tres nivells de protecció:

- El **Sistema de Classes Passives**, a través del qual es reconeixen a través de drets passius la jubilació, mort i supervivència i la invalidesa. En terminologia específica, parlarem únicament de les següents prestacions o pensions:
  - ◊ jubilació (que recull les contingències de vellesa i invalidesa) per incapacitat, forçosa o voluntària.
  - ◊ Viduïtat, orfanat i prestacions en favor dels parets

Les prestacions del Sistema de Classes Passives tenen naturalesa de prestacions de caràcter públic. Es preveu la cobertura d'aquest sistema en el text refós de cadascun dels tres sub-règims que conformen el Règim Especial de Funcionaris Públics (en canvi, les prestacions que atorga el Mutualisme Administratiu varien segons el sub-règim)

Parlem de Classes Passives en el moment en què el funcionari deixa d'estar en actiu: ja no treballa per l'Estat. És un sistema general per a tots els funcionaris, però hem de tenir en compte que no tots els funcionaris públics estan inclosos en els Règims Especials: determinats col·lectius de funcionaris pertanyen al Règim General.

- **Mutualisme administratiu.** En relació a les prestacions de caràcter temporal, cada règim té la seva pròpia mutualitat: MUFACE – ISFAS – MUGEJU
- Les **prestacions familiars** són comunes respecte el Règim General.
- Terminologia bàsica de la funció pública

Sistema de Classes Passives

Drets Passius (que suposen l'expectativa de generar les prestacions)

Mutualisme Administratiu

Haver regulador (equivalent a la Base de Cotització i la Base Reguladora)

Serveis Efectius a l'Estat. Es tracta dels períodes cotitzats en situació de classes passives.

Pensions de jubilació, anomenades de retiro quan es tracta de funcionaris militars

Quota de drets passius (és l'equivalent al tipus de cotització que satisfà el treballador el %)

Servei en actiu

Excedència

...

- Protecció

El Sistema de Classes Passives es regula a través de la Llei de Classes Passives de l'Estat (LCPE, Reial Decret Legislatiu 670/1987, de 30 d'Abril) Tanmateix, les bases per reformar el sistema es troben a la Llei de Pressupostos Generals de l'Estat de 1985. Per tant, per als funcionaris que es van integrar en el sistema abans de 1985, existeix una normativa diferenciada en la mateixa llei.

- Àmbit d'aplicació

### Àmbit subjectiu o personal

Els funcionaris que queden **inclosos** en el Sistema de Classes Passives són:

- els funcionaris de carrera
- funcionaris que no tenen dret a la pensió ordinària perquè no reuneixen el període de carència necessari.
- Persones no considerades funcionaris i incloses en el Sistema de Classes Passives.

#### Els funcionaris de carrera

S'inclouen sota aquest concepte els funcionaris de carrera:

- civils de l'Administració de l'Estat
- el personal militar
- els funcionaris de l'Administració de Justícia
- els funcionaris de les Corts Generals
- funcionaris d'altres òrgans constitucionals (determinats per llei)
- personal de l'Estat que ha estat transferit a les Comunitats Autònomes en transferir-se la competència que els ocupava, i que han decidit no entrar en el sistema de les Comunitats Autònomes: voluntàriament, no han volgut accedir als cossos catalans.

#### Funcionaris que no tenen dret a la pensió ordinària per no reunir la carència

- Funcionaris interins nomenats abans de l'1 de Gener de 1965
- Funcionaris en pràctiques dels diferents cossos i escales de l'Administració de l'Estat

### No funcionaris

- Ex alts càrrecs del Govern de l'Estat: President, Vicepresidents, Ministres, Secretaris...
- Personal que complia el servei militar o la prestació social substitutòria
- Registradors de la Propietat

Queden **exclusos** subjectivament del Sistema de Classes Passives:

- Els funcionaris de l'administració local, que a través d'un Reial Decret de 1993 queden inclosos i integrats en el Règim General del Sistema.
- Els funcionaris dels Organismes Autònoms
- Els funcionaris de nou ingrés a les Comunitats Autònomes (que han accedit al sistema quan l'Estat ja havia perdut la competència. S'integren en el Règim General)
- Funcionaris en pràctiques de les Comunitats Autònomes
- Diputats i Senadors de les Corts Generals Règim General
- Diputats i Senadors del Govern i Parlament de les Comunitats Autònomes Règim General
- Funcionaris de l'Administració de la Seguretat Social Règim General

### Àmbit temporal

El text refós de la Llei de Classes Passives té les seves bases en la Llei de Pressupostos Generals de l'Estat de 1985, de manera que regula drets i situacions sobre els drets passius que es causen abans del dia 31 de Desembre de 1984 i, diferenciat, a partir del dia 1 de Gener de 1985. En aquest sentit:

- per als drets passius causats abans de 1985, aplicarem el Títol II de la LCPE
- per als causats amb posterioritat a l'any 1985, observarem el Títol I de la LCPE
- Característiques de les prestacions del Sistema de Classes Passives

### Drets Passius

Els Drets Passius són:

- imprescriptibles: si tens dret a obtenir la pensió, la pots sol·licitar en qualsevol moment.
- Inembargables
- Irrenunciables
- Inalienables: no poden ésser cedits a terceres persones.

### Reconeixement

A diferència del Règim General o d'altres règims, pel reconeixement de les prestacions (que és necessari per poder percebre-les) primer s'ha de reconèixer el dret a atorgar-la. Són tres fases:

- la fase prèvia consisteix en el reconeixement de Serveis Efectius prestats a l'Estat en els organismes on el funcionari hagi desenvolupat la seva activitat; si no ho sol·licitem, només ens reconeixerien com a cotitzats els anys que han estat realment funcionaris.
- El reconeixement del dret passiu: s'encarregarà la Direcció General de Costes de Personal y Pensiones públicas que depèn del Ministeri d'Hisenda en el cas de funcionaris civils de l'Estat, o bé la

Direcció General de Personal que depèn del Ministeri de Defensa per a funcionaris militars.

- **Pagament:** liquidació i alta en nòmina, que es durà a terme a través de les Delegacions d'Hisenda de cada província

### **Pensions**

Les **pensions** són prestacions econòmiques de pagament periòdic i vitalici que es revaloritzen anualment. Existeixen unes quanties mínimes i uns límits màxims determinats per la Llei General de Pressupostos de l'Estat anual. Els límits màxims no s'apliquen a les pensions derivades d'actes de terrorisme.

Produeixen efectes a partir del primer dia del mes següent a aquell en què es produeix el fet causant, i es satisfan en 14 mensualitats (amb dues pagues extraordinàries, al Novembre i al Juny)

Compatibilitats i incompatibilitats:

- les pensions **ordinàries** (que no son conseqüència directa del servei satisfet) són incompatibles amb la percepció simultània de més de 3 prestacions quan la persona que les causa és diferent o 2 si és la mateixa. S'haurà d'optar per una o per altra.
- Les pensions **extraordinàries** (que són conseqüència d'una contingència originada en un accident en acte de servei) són incompatibles si es generen pel mateix fet causant.

El finançament d'aquestes prestacions prové dels **Pressupostos Generals**: l'Estat no cotitza pels seus funcionaris, sinó que les aportacions són directes a través de la Llei de Pressupostos Generals de l'Estat.

Els funcionaris, en canvi, sí aporten una part (cotitzen) per classes passives: la **quota** de drets passius, que és una quantitat única del **3,86%** (és l'haver regulador) La Llei de Pressupostos Generals de l'Estat fixa un haver regulador en comú per als 5 grups que es defineixen, independentment del sou que reben.

### **Tipus de prestacions**

#### **Pensions ordinàries**

- **Jubilació**

Per accedir a la pensió ordinària de jubilació, s'exigeix un **període de cotització mínim** de 15 anys. Aquest aspecte va ser modificat a través de la Llei de Classes Passives l'any 1987, ja que abans es demanava únicament un període de carència de 9 anys. A diferència del règim general, però, **no** s'exigeix un període de carència **específic**.

#### **Edat**

#### **Jubilació forçosa**

Segons la Llei de Classes Passives de l'Estat, l'edat de jubilació forçosa és 65 anys, però es contemplen excepcions

- De manera voluntària, si reuneix unes determinades característiques i l'Administració ho permet, és possible retardar l'edat de jubilació fins els 70 anys.
- Si un funcionari té 65 anys però no reuneix el període de cotització mínim de 15 anys, pot continuar treballant.
- En cas d'interès docent: jutges, professors universitaris... poden jubilar-se als 70 anys.

### Jubilació voluntària

La jubilació anticipada voluntària es pot sol·licitar a partir dels 60 anys d'edat, sempre que s'acrediti un període de cotització mínim de 30 anys en virtut del còmput recíproc. Aquesta norma varia si ens centren en professors universitaris: la jubilació anticipada d'aquest col·lectiu es pot sol·licitar als 60 anys, però únicament hauran de reunir un període de cotització previ o de Serveis Efectius a l'Estat de 15 anys, tal i com ho estableix la LOGSE. A més, el temps que ha de transcórrer des que es sol·licita la jubilació anticipada fins als 65 anys, es considera com a cotitzat en virtut d'aquesta llei.

### Jubilació per incapacitat permanent

És la pensió corresponent a la incapacitat. S'exigeix haver cotitzat com a mínim durant 15 anys. Quan es declara la incapacitat permanent, els anys que falten fins els 65 es consideren cotitzats a efectes de calcular la pensió.

En el Sistema de Classes Passives no es preveuen els diferents graus d'incapacitat; només es reconeix un grau d'Incapacitat Permanent genèric, que és equivalent a la Incapacitat Permanent Total (que implica una inutilitat per prestar el servei; no pots fer la teva funció)

En el Sistema de Classes Passives parlem de Serveis Efectius a l'Estat, no de Períodes de Cotització: segons la LCPE, a l'hora de tenir en compte els períodes de carència hem de considerar els Serveis Efectius a l'Estat:

- en actiu
  - excedència forçosa
  - Serveis Especials o en Comissió de Serveis.
  - Serveis prestats en la Mutualitat extingida (Administració Local)
  - Períodes cotitzats al Règim General i a d'altres Règims Especials.
  - Períodes cotitzats com a funcionaris als països de la Unió Europea o allà on hi hagi un conveni.
- Aquests períodes es computen com a Serveis Efectius a l'Estat.

### Càlcul de la pensió de jubilació

El càlcul de la pensió ordinària és comú per als tres tipus de jubilació (forçosa, voluntària o per incapacitat permanent) Cada any la Llei de Pressupostos Generals de l'Estat publica, en funció dels 5 diferents grups de funcionaris, l'**haver regulador** corresponent a cadascun dels grups, que resulta ésser una quantia totalment independent del sou. Amb l'haver regulador,

- Es determina la quota que ha de pagar el funcionari al Sistema de Seguretat Social.
- Es determina la quantia de la prestació.

En el moment que es causa dret a la prestació, observem l'haver regulador corresponent; mirem posteriorment una escala de **percentatges** (" tipus de cotització) que es correspon amb la quantitat d'anys cotitzats i, per últim, dividim la quantia obtinguda entre **14**.

### Cas 1

El funcionari ha estat inclòs en el mateix grup de funcionariat tota la vida laboral. Pensem, per exemple, en un funcionari del grup A que l'any 2002 fa els 65 anys i es jubila, havent estat treballant com a funcionari del grup A (i cotitzant com a tal) 30 anys:

Haver Regulador anual (A) 30704,65

Tipus de cotització (30 anys) 81,73%

$$30704.65 * 0.8173 = \underline{25094.91045} = 1792.49 \text{ €/mes}$$

- 14

## Cas 2

Quan el funcionari ha treballat en diferents grups de funcionariat, el càlcul de la pensió varia:

$$P = R1C1 + (R2-R1)C2 + (R3-R2)C3 + \dots$$

On:

R1 = haver regulador del grup de funcionariat més baix

C1 = % del quadre corresponent al total d'anys cotitzats

R2 = haver regulador del segon grup de funcionariat més baix en què ha cotitzat

C2 = % corresponent al número d'anys que ha cotitzat en el segon grup més baix

Per exemple, considerem un funcionari que ha estat treballant durant 6 anys en el Grup C i 24 com a funcionari del Grup A. Quina pensió de jubilació li correspon?

$$6 \text{ anys} + 24 \text{ anys} = \mathbf{30 \text{ anys}}$$

$$P = R1C1 + (R2-R1)C2$$

On:

R1 = haver regulador del Grup C 3006840

C1 = % corresponent a **30** anys 81,73%

R2 = haver regulador del Grup A 4974512

C2 = % de 24 anys 59,81%

$$P = (3006840 * 0,8173) + ((4974512 - 3006840) * 0,5981) = 3634354 \text{ €/anuals}$$

$$3634354/14 = 259596,7825$$

Si parlem de jubilació anticipada, per les Classes Passives **no** s'apliquen coeficients reductors.

### • Mort i Supervivència

El fet causant que dóna dret a obtenir una prestació per mort i supervivència és la mort del funcionari. En cap cas s'exigirà període de cotització previ (ni en pensions ordinàries ni en extraordinàries)

El càlcul de les pensions de mort i supervivència és diferent segons si el funcionari era pensionista o si es trobava en actiu:

- ◊ Si el funcionari era pensionista, l'haver regulador és la pensió que estava cobrant.
- ◊ Si estava en actiu, calcularem la pensió de jubilació que li correspondria als 65 anys d'edat.

- Viduitat.

S'exigeix que existeixi o hagi existit vincle matrimonial per accedir-hi. A l'import anteriorment definit, aplicarem el **50%**.

- Orfandat

Si es tracta d'un únic orfe, la pensió és un **25%**; si n'hi ha dos o més, en canvi, l'import obtingut es multiplica pel **10%**, i un **15%** es reparteix entre tots els orfes (si són dos, un 7.5% més per cadascú) sempre que com a màxim totes les pensions de mort i supervivència derivades del mateix fet causant no excedeixen el 100% de la pensió (com en el Règim General)

Els beneficiaris de la pensió d'orfandat són diferents als que consideràvem en el Règim General: en general, s'atorga als menors de 21 anys d'edat, amb independència de la filiació, i excepte en aquells casos en què el beneficiari està incapacitat (l'edat s'amplia).

- Familiars

Els beneficiaris són el pare o la mare del funcionari quan no hi ha cònjuge ni fills (és a dir, quan no es generen pel mateix fet causant pensions de viduitat o d'orfandat). En aquest cas, la quantia corresponent és el **15%** de l'haver regulador corresponent a jubilació.

Si quan el funcionari mor estava cobrant una pensió extraordinària, la pensió de viduitat i d'orfandat que es genera es redueix a la meitat: el % que s'aplica a l'haver regulador (a la base reguladora) és la meitat:

- del 50% que s'aplicaria en viduitat, només s'aplica el 25%
- del 15% d'orfandat, s'aplica el 7,5%

perquè la pensió és doble, com veurem a continuació.

### **Pensions extraordinàries**

Les pensions extraordinàries deriven d'un accident o malaltia adquirida en acte de servei, o com a conseqüència directa de la naturalesa del servei desenvolupat.

- Jubilació

Únicament es contempla la jubilació per incapacitat permanent pel servei (s'anomena retiro quan ens referim a funcionaris militars)

S'apliquen les presumpcions definides a la Llei General de Seguretat Social per delimitar si un accident ha de ser considerat laboral o no, i per establir que una pensió d'aquest tipus no és extraordinària, serà necessari trencar el nexa causal.

En la pensió extraordinària de jubilació per incapacitat permanent, la invalidesa deriva directament d'un acte en servei (o malaltia adquirida en acte de servei). **No** s'exigeix període de cotització previ, i per calcular la prestació, es consideren com a cotitzats els anys que falten per arribar als 65 anys d'edat, és a dir, que s'inclouen els anys treballats, els de Serveis Efectius a l'Estat i els que han de transcórrer per tal que el

treballador arribi als 65 anys d'edat.

El càlcul de la pensió és diferent a l'ordinària, ja que l'**haver regulador** es multiplica per 2 (si l'haver regulador és de 3 milions, passa a ser de 6), i al resultat obtingut aplicarem el tipus corresponent als anys de Serveis Efectius (el total).

Quan haguem de calcular la pensió en aquells casos en què el funcionari ha estat inclòs en diferents grups de funcionariat, els anys que falten per tal de complir 65 es consideraran com a cotitzats en el darrer grup en què s'havia inclòs el funcionari.

Si la pensió deriva d'un acte de terrorisme, no s'estableix cap límit màxim.

#### • **Familiars**

Les pensions incloses són de viduïtat, orfandat i a favor dels pares, que deriven de la mort del funcionari com a conseqüència directa d'un acte de servei.

El càlcul de les prestacions extraordinàries en favor de familiars és igual al de la jubilació: l'haver regulador es multiplica per dos, i el % aplicable en les pensions ordinàries, es redueix a la meitat. Per tant, en viduïtat s'aplicaria el 25%; en orfandat, el 12,5 (si només hi ha un orfe) i per als pares, 7,5%.

### **Tema 3. Mutualisme Administratiu**

Cadascun dels règims funcionarials compta amb una sèrie de prestacions diferents, tot i que el Règim Especial dels Funcionaris presenta una triple protecció (mort i supervivència, prestacions de drets passius i d'altres) La legislació referent a cadascun dels règims existents en referència al Mutualisme Administratiu són:

- Funcionaris civils de l'Estat. Reial Decret Legislatiu 4/2000
- Funcionaris de les Forces Armades. Reial Decret Legislatiu 1/2000
- Funcionaris de Justícia. Reial Decret Legislatiu 3/2000

El Mutualisme Administratiu ofereix prestacions similars a les que atorga el Règim General del Sistema de Seguretat Social. Trobem prestacions bàsiques (assistència sanitària, prestacional recuperadora, indemnització, serveis socials, assistència social...) i complementàries a la de jubilació o a les de mort i supervivència.

#### **Funcionaris Civils de l'Estat**

En referència al camp d'aplicació dels funcionaris civils de l'Estat cal diferenciar entre **afiliats i beneficiaris**. Inclourem dins el camp d'aplicació:

- funcionaris de carrera
- funcionaris en pràctiques
- funcionaris que, per disposició legislativa, es configuren com a funcionaris civils de l'Estat.

Queden exclosos, per tant els funcionaris locals, autònoms, militars, funcionaris de justícia i els de la Seguretat Social, així com els funcionaris de nou ingrés de les Comunitats Autònomes o aquells que, en aquest darrer cas, optin a formar part del sistema de les Comunitats Autònomes (quedar-ne a càrrec d'aquests ens) en poders i competències transferides.

Els beneficiaris són les persones assimilades de ple dret, per relació o assimilació al funcionari. Es tracta, doncs, del cònjuge o la parella de fet, els descendents, germans i ascendents, sempre que reuneixin les

següents condicions:

- convivència amb el mutualista
- carència d'ingressos, que no poden superar el doble del SMI anual
- no poden estar protegits per un altre Règim de la Seguretat Social.

La incorporació a MUFACE (la Mutualitat dels Funcionaris Civils) és obligatòria des del moment en què es produeix el nomenament del càrrec. La situació d'alta en la Mutualitat es manté sempre que el treballador continuï en situació d'alta en el Règim Especial dels Funcionaris. Tanmateix, si es perd la condició de funcionari, és possible adoptar un acord a través d'un conveni amb MUFACE per continuar sota la protecció de la mutualitat.

La base de cotització correspon a l'Haver Regulador establert per llei, al qual s'aplica un determinat % de cotització. La quota d'aportació del funcionari és de **1,69%**; l'Estat, per la seva banda, ingressa a la Mutualitat un **6,45%** de l'haver regulador. I s'apliquen les normes generals de cotització.

### Prestacions

- Assistència Sanitària
- Prestacions per Incapacitat Temporal
- Prestacions en cas de risc per embaràs
- Prestacions per Incapacitat Permanent (només en determinats supòsits)
- Prestacions de protecció a la família.
- Serveis Socials
- Assistència Social

### Contingències

- Accident en acte de servei
- Malaltia professional (conseqüència de la prestació d'un servei)
- Accident no Laboral i malaltia comuna
- Maternitat (només s'atorga la prestació d'Assistència Sanitària)

#### • **Assistència Sanitària**

Assistència Sanitària per contingències comuns, contingències professionals, supòsits d'embaràs, part i post-part. Entendrem aquest concepte com l'assistència mèdica urgent o hospitalària, d'ambulatori, transport sanitari, atenció especialitzada o farmacèutica. En el cas d'assistència farmacèutica l'aportació del funcionari, en comptes del 40% és només del 30%, però quan esdevens pensionista, a diferència del Règim General, els medicaments no són gratuïts.

L'assistència sanitària es pot oferir a través del sistema públic o privat, en aquelles entitats que han acordat un concert amb MUFACE. El funcionari, anualment, haurà d'escollir una de les dues opcions.

#### • **Incapacitat Temporal.**

Es protegeixen a través d'aquesta prestació les contingències que deriven de malalties comunes, professionals, els accidents laborals o no, així com la prestació de risc durant l'embaràs. Per tal d'accedir a aquest tipus de prestació, cal acreditar un període mínim de cotització de 6 mesos, excepte quan la incapacitat temporal deriva de contingències professionals.

La durada màxima de la prestació és de 18 mesos, prorrogables fins els 30 mesos excepcionalment.

Tanmateix, es produeix una distinció en la recaiguda. En el Règim General del Sistema de Seguretat Social, si un treballador inicia un procés i en un període inferior als 6 mesos de durada recau en incapacitat temporal motivada per la mateixa contingència, es considerarà que ens trobem davant el mateix procés d'incapacitat temporal, i per tant, computa dins els 18 mesos de durada màxima. En la Mutualitat Administrativa, en canvi, aquest període d'interval és de 12 mesos.

Prestació econòmica. Quan el funcionari obté la llicència per malaltia, durant els tres primers mesos en situació d'incapacitat temporal es cobra el sou íntegre. El subsidi en si mateix, es cobra a partir del primer dia del 4t mes d'incapacitat. La quantia és una combinació:

- l'Administració a la què correspon el funcionari satisfà una quantia consistent en:

sou base + triennis

- MUFACE, d'altra banda, aporta un subsidi equivalent a:
  - ◊ El 80% de (sou base + triennis) + 1/6 pagues extra

ó

◊ 75% de les retribucions complementàries de la nòmina del funcionari

Extinció. L'extinció de la prestació sorgeix per determinades causes:

- per alta mèdica del funcionari
- per accedir a la situació de jubilació per incapacitat permanent
- per accedir a la situació de jubilació forçosa (per edat)
- per esgotament del termini màxim de la prestació
- per mort del funcionari.

Tal i com succeeix en el Règim General, és obligatori per mantenir la prestació presentar una sèrie de comunicacions mèdiques de confirmació: els tres primers mesos, el funcionari les haurà de presentar cada 15 dies. A partir del quart mes, de forma mensual.

- **Risc per embaràs**

Degut a la seva situació d'embaràs, la funcionària no pot desenvolupar tasques inherents al seu lloc de treball, i no existeix la possibilitat de traslladar a la treballadora de lloc de treball. En aquest cas, la quantia corresponent a la prestació és la d'incapacitat temporal.

- **Maternitat**

La situació de maternitat únicament es cobreix en MUFACE a través de la prestació d'assistència sanitària. Tanmateix, existeix un permís retribuït de llicència per maternitat que suposa el cobrament del 100% del sou de la funcionària durant 16 setmanes. Aquest permís retribuït **no** és una prestació: la funcionària cobra el seu sou de l'Administració.

- **Incapacitat Permanent**

El Reglament de MUFACE estableix prestacions d'incapacitat permanent en els casos de:

◊ Incapacitat Permanent Parcial.

En el cas d'incapacitat permanent total i absoluta, malgrat que es mostra la mateixa definició, no s'estableix cap tipus de prestació pròpia, de manera que ens hauríem de referir, en tot cas, al Sistema de Classes Passives en què es defineix la Jubilació per Incapacitat Permanent.

S'entén que un funcionari accedeix a la situació d'Incapacitat Permanent Parcial quan presta serveis en el seu lloc de treball però ha vist disminuït el seu rendiment en, com a mínim, més d'un 33%.

S'atorga en aquest cas una indemnització corresponent a la suma de 24 mensualitats d'Haver Regulator del funcionari si la incapacitat deriva de contingències professionals. Si deriva de contingències comuns, en canvi, no es planteja cap tipus d'indemnització, sinó que s'atorgaran únicament prestacions recuperadores d'assistència sanitària.

#### ◇ Gran Invalidesa.

La llei estableix les situacions en què s'entendrà que el treballador pot accedir a la prestació d'Incapacitat Permanent en grau de Gran Invalidesa:

- pèrdua de visió total dels dos ulls
- pèrdua anatòmica o funcional de les dues extremitats superiors o inferior
- el qui necessita un tercer per dur a terme els actes més elementals de la vida.

La declaració de Gran Invalidesa la fa MUFACE, en el moment en què reconeix al funcionari la Jubilació per Incapacitat Permanent de Classes Passives o bé quan ho demana amb posterioritat al reconeixement de la jubilació. Tanmateix, existeix un límit: el funcionari no pot igualar o superar els 65 anys d'edat, ja que en aquest cas accediria a Jubilació Forçosa (i són pensions incompatibles)

La prestació econòmica consisteix en una pensió mensual de MUFACE equivalent al **50%** de l'import de la pensió de Jubilació per Incapacitat Permanent de Classes Passives que el funcionari està cobrant.

#### ◇ Lesions permanents no invalidants.

Es tracta de lesions no invalidants que necessàriament deriven de contingències professionals i que tenen caràcter de permanents. La prestació es correspon amb una indemnització fixada per llei (a través de la mateixa taula redactada pel Règim General)

#### • Protecció a la Família

Troblem 4 prestacions diferents en referència a la protecció a la família:

##### ◇ Prestacions per fill a càrrec

Si el fill no és disminuït, s'estableix un límit màxim d'ingressos que, en general, els funcionaris acostumen a sobrepassar.

##### ◇ Prestacions per fill a càrrec minusvàlid.

En aquest cas, no s'exigeix cap límit d'ingressos. Si el fill és menor d'edat, la disminució haurà de ser superior al 33%; si és major de 18 anys, en canvi, superior o igual al 65%. Les quanties i el grau de disminució queden fixats a través de la Llei General de Seguretat Social.

##### ◇ Subsidi especial per maternitat en cas de part múltiple.

S'accedeix a aquesta prestació quan en un mateix part, la funcionària dona a llum a dos o més criatures. Per tal de poder cobrar-la, és necessari reunir un període de cotització mínim de 6 mesos, i la quantia corresponent és la que obtenim en sumar 6 setmanes de l'Haver Regulador íntegre.

#### ◊ Prestacions econòmiques de pagament únic en cas de part múltiple.

La prestació, amb una quantia lligada al Salari Mínim Interprofessional, varia en funció del número de fills de la funcionària:

2 fills 4 x SMI

3 fills 8 x SMI

4 fills 12 x SMI

En les dues primeres prestacions trobem una remissió genèrica a la Llei General de Seguretat Social: pensem que la protecció a la família queda equiparada amb el Règim General. El subsidi especial en cas de part múltiple i les prestacions econòmiques de pagament únic són compatibles.

#### • Serveis Socials

Es tracta d'un conjunt de mesures protectores que atenen situacions de necessitat no cobertes per altres prestacions. Trobem:

- Acció Formativa. Beques per fills de funcionaris, subvencions per a estades en residències d'estudiants...
- Assistència al pensionista. En el moment de jubilació s'atorga el funcionari una quantia corresponent al doble d'una mensualitat de les retribucions bàsiques (sou base + triennis) que li corresponien en el moment immediatament anterior a la jubilació.
- Defunció. S'estableixen unes determinades taules en funció de l'edat del mutualista. La prestació s'abona als familiars i a la parella de fet.
- Ajuda de sepeli

#### • Assistència Social

L'atorgament de prestacions d'assistència social depèn del pressupost de MUFACE disponible. S'inclouen tractaments mèdics, intervencions excepcionals, pèrdua de rentes (necessitat econòmica), despeses urgents i extraordinàries de manera justificada, així com ajudes per adquisició de vivenda habitual.

#### Règim Especial de les Forces Armades

L'entitat que gestiona el Règim Especial de les Forces Armades és l'**ISFAS**. En el camp d'aplicació del règim queden inclosos els següents col·lectius:

- militars de carrera.
- Militars de complement i soldats professionals de caràcter temporal.
- Alumnes dels centres militars i de Guàrdia Civil.
- Militars de carrera de la Guàrdia Civil.
- Funcionaris civils inscrits al Ministeri de Defensa (és a dir, que no opten pel règim del mutualisme funcional)
- Personal regit per l'Estatut de personal del centre superior de defensa.
- Jubilats (a través de la pensió de retiro)

Els funcionaris inclosos en el camp d'aplicació tenen l'obligació de trobar-se en situació d'**alta i afiliats** al Règim Especial. Si es troben en suspensió de feina, però, no es veuen en l'obligació de cotitzar (tot i que poden fer-ho de manera voluntària)

La cotització es duu a terme com la de qualsevol altra funcionari: es descompta el corresponent a les classes passives més el corresponent a ISFAS, que és l'**1,69%** de l'Haver Regulador en funció del grup. Igualment, també es produeix una aportació de l'Estat del **10,6%** de l'Haver Regulador de cada funcionari.

### Acció protectora

Les contingències protegides són l'assistència sanitària, la incapacitat temporal, els risc durant l'embaràs, la inutilitat del servei i càrregues familiars.

#### • Assistència sanitària

Es tracta de l'atenció mèdica d'assistència primària, especialitzada, hospitalària o farmacèutica (tal i com la definim per MUFACE) Igualment, és possible oferir-la a través de centres o entitats privades, mitjançant un determinat concert.

La competència per atorgar o no l'assistència correspon a l'autoritat militar que, per exemple, haurà de donar la baixa o la inutilitat per al servei sanitari militar.

#### • Incapacitat Temporal

Els funcionaris militars no perceben cap subsidi de l'ISFAS, sinó que en situació d'incapacitat temporal continuen cobrant el seu sou en un 100%. L'única diferència apareix per als funcionaris civils inscrits en el Ministeri de Defensa; en aquest cas, la prestació és la mateixa que ofereix MUFACE (tres primers mesos de sou íntegre i a partir del quart mes el subsidi) tot i que el perceben a través de l'Institut de les Forces Armades.

La durada màxima és de 18 mesos i igualment ha de transcórrer com a mínim un any de temps per considerar que ens trobem davant dos processos diferents i no una simple recaiguda del procés d'incapacitat temporal.

Quan els soldats professionals presten els seus serveis com a militars, queden protegits per aquest règim especial. Si durant aquest servei, a més, causen una incapacitat permanent, generen dret a rebre la prestació per incapacitat permanent.

#### • Risc durant l'embaràs

La prestació s'atorga amb les mateixes condicions que pels funcionaris civils. És comuna.

#### • Inutilitat pel servei

És una pensió complementària a la que es té dret en els supòsits de jubilació permanent en grau d'absoluta (quan es considera que la inutilitat és de caràcter absolut) La prestació és la diferència entre la pensió que es cobra del sistema de Classes Passives i el 100% de l'haver regulador. De totes maneres, si el funcionari cobra actualment el 100% de l'haver regulador per la prestació de classes passives, la pensió complementària s'incrementa en un 7% més de l'haver regulador.

En cas de Gran Invalidesa, la pensió complementària és del 50% de l'haver regulador, de manera que el funcionari que hi accedeix cobra la seva pensió per incapacitat permanent i aquest 50% més.

#### • Prestacions de protecció a la família

- Prestacions per fill a càrrec disminuït o no. S'estableixen els mateixos requisits i imports que es concedeixen a les persones protegides pel Règim General.
- Subsidi especial de maternitat per part múltiple o de pagament únic per part múltiple. Es determinen les mateixes condicions que les establertes pels funcionaris civils.

- **Serveis Socials**

Les ajudes que trobem són subvencions o tractaments de caràcter urgent que es concedeixen quan es produeix una inexistència de recursos econòmics i quan els ajuts són urgents i justificats.

- **Assistència Social**

- Ajuda o assistència a la tercera edat.
- Ajuda sòcio-sanitària
- Ajuda per sepeli
- Ajuda per adquisició de la vivenda habitual.

Els beneficiaris dels dos últims tipus de prestació seran els mutualistes, cònjuges, fills menors de 21 anys o majors de 21 però incapacitats, germans menors de 28 anys o amb edat superior però incapacitats i els pares o sogres dels mutualistes.

## **Funcionaris de Justícia**

La mutualitat que gestiona el Règim Especial de Funcionaris en el cas de Justícia és MUGEJU. El camp d'aplicació inclou el personal de l'Administració de Justícia: magistrats, jutges, fiscals, secretaris judicials, metges forenses, auxiliars, gerents de l'Administració de Justícia i funcionaris en pràctiques. **No** s'inclou en el camp d'aplicació el personal interí (inclòs en el Règim General)

El simple nomenament suposa la inclusió en aquest règim. La cotització es duu a terme del descompte en la nòmina de l'**1,69%** de l'Haver Regulador més una aportació de l'Estat del **7,20%**

Les contingències protegides són l'alteració de la salut, la incapacitat laboral (permanent o temporal) i càrregues familiars, a través de les següents prestacions:

- **Assistència sanitària.** Mantindrem el mateix concepte que hem definit per la resta de funcionaris. Les prestacions que s'ofereixen són les mateixes i, igualment, existeix la possibilitat d'optar entre la medicina privada o concertada.
- **Subsidi d'Incapacitat Temporal.** S'abona el subsidi (que es calcula tal i com calculàvem el de MUFACE) a partir del setè mes de baixa. La resta de condicions són iguals.
- **Incapacitat Permanent.**
  - ◇ Si un funcionari passa a la situació de jubilació per incapacitat permanent, té dret a cobrar, fins el moment de complir l'edat ordinària de jubilació, el 20% de les retribucions bàsiques que havia cobrat en la darrera mensualitat de salari. Es tracta de 12 mensualitats actualitzades anualment.
  - ◇ Si es tracta de Gran Invalidesa, en canvi, a banda del 20% el funcionari rebrà una prestació del 40% de les retribucions bàsiques de l'últim mes de sou. En aquest cas, es tracta d'una pensió vitalícia, de 14 pagues que s'actualitzen anualment.
  - ◇ Si es produeixen mutilacions o aspectes similars, la Llei que regula les condicions dels funcionaris de justícia es remet a l'àmbit general, però les prestacions o indemnitzacions que es concedeixen corren a càrrec de MUGEJU.

- **Prestacions familiars**

- ◊ per fill a càrrec disminuït o no,
- ◊ subsidi per part múltiple,
- ◊ prestació per naixement múltiple a partir del tercer fill.

- **Assistència social**. Prestacions i ajudes:

- ◊ Sepeli
- ◊ Habitatge
- ◊ Necessitat
- ◊ Tercera edat

Existeix un fons especial que ofereix ajudes extres a la jubilació, orfandat, viduïtat i beques que té com a destí la seva extinció, ja que queda previst únicament per a funcionaris que ho són des d'abans de l'01.01.1984

#### **Tema 4. Règim Especial dels Estudiants**

##### **SEGURO ESCOLAR**

L'article 10.2.f) de la Llei General de Seguretat Social defineix com a Règim Especial el dels estudiants. La regulació corresponent a aquest règim és anterior a la proclamació de la LGSS: es concentra en la Llei de 17.07.1953, desenvolupada per l'Ordre de 11.08.1953. Posteriorment, però, han sorgit normes de diferent rang que han incorporat diferents col·lectius en el camp d'aplicació del Règim Especial dels Estudiants.

Es tracta d'un règim caracteritzat per no protegir a treballadors: els col·lectius inclosos no es basen en un procés productiu específic, i en aquest sentit es centra la principal diferència respecte de la resta de Règims Especials del Sistema de Seguretat Social.

Les prestacions són mínimes (pràcticament no s'han actualitzat en cap moment), molt concretes. No és possible assimilar-les als altres règims, i per això la tendència del Sistema a unificar els diferents règims resulta impossible (per les característiques especials)

De fet, alguns autors consideren que aquest és l'únic règim que hauria de ser considerat especial, perquè no existeix cap procés productiu associat al col·lectiu que forma part del camp d'aplicació.

- **Camp d'aplicació**

El Règim Especial serà aplicat als estudiants que reuneixin els següents requisits:

- **Nacionalitat**. La llei, de 1953, inclou únicament als estudiants espanyols. Tanmateix, al llarg del temps aquest aspecte s'ha modificat (per aplicació de normativa de rang igual o superior) i ampliat, de manera que actualment podríem incloure tant els estudiants d'Espanya, els d'origen en països comunitaris, de països als que fa referència la Llei General de Seguretat Social o d'aquells on s'ha signat un Conveni bilateral.
- **Edat**: els estudiants han de ser menors de 28 anys en l'inici del curs escolar. Tanmateix, l'ordre determina com a límit màxim els 25 anys d'edat, però pel principi de jerarquia de les normes, entendrem que el correcte és l'establert a la Llei (28 anys)
- **Estudis reglamentats**, en centres públics, privats o concertats. En un principi, es limitava als estudis de caire universitari, però aquest concepte s'ha ampliat, estenent-lo a tot tipus d'estudis reglamentats excepte els obligatoris. Els estudiants de 3r i 4t d'ESO, tot i que són estudis obligatoris, també queden inclosos en el Règim Especial dels Estudiants.

Queden exclusos els estudiants que treballen (i que, per aquest motiu, es troben inclosos en altre règim del Sistema de Seguretat Social). Igualment, s'exclouen les escoles taller, els cursos de Formació Professional (que s'inclouen en el Règim General), els alumnes d'Escoles Oficials d'Idiomes i del Conservatori de Música. Els becaris d'universitats també queden exclusos, ja que cotitzen, per llei, al Règim General.

- Actes d'enquadrament

Els Reglaments Generals de recaptació, cotització, inscripció, altes i baixes **no** s'apliquen en el Règim Especial dels Estudiants, sinó que tots aquests actes queden previstos per la Llei de 1953. A diferència de la resta de règims, per exemple, l'**alta** en el règim no és un acte concret, sinó que es formalitza amb la matrícula.

El lloc de l'empresa en el Règim General, el supleix el **centre** on s'ha matriculat l'alumne, que sí s'haurà de donar d'alta davant la Tresoreria General de la Seguretat Social (i, en aquest cas, s'apliquen els Reglaments corresponents d'inscripció d'empreses)

- Cotització

En fer la matrícula, entre en **alta** del sistema, i en el mateix moment es paga la **quota** (que representa la cotització) anual i única, a càrrec al 50% de l'estudiant i l'altre 50%, del centre. La quota, de 2,25€ és única, de manera que encara que l'estudiant cursi diferents estudis, únicament l'haurà de satisfer un cop, amb la primera matriculació.

- Acció protectora

Les contingències protegides pel Règim Especial dels Estudiants són:

- alteració de la salut
- situació de necessitat econòmica sobrevinguda amb posterioritat a l'inici dels estudis (per possibilitat que pugui finalitzar els estudis, tot i que en realitat la quantia és mínima)

### Requisits

- Haver pagat la quota (que s'assimila a la necessitat d'estar corrent en el pagament de cotitzacions de la resta de Règims Especials)
- Acreditar que ha transcorregut com a mínim un any des que l'estudiant es va matricular per primera vegada en qualsevol dels estudis. Aquest període mínim de carència no s'exigeix en cas d'accident escolar, ni per obtenir la prestació que deriva de la mort del pare o la mare ni, lògicament, als estudiants de 3r d'ESO.

### Prestacions

- Prestacions **obligatòries**: si l'estudiant reuneix els requisits, el Sistema de Seguretat Social ha d'atorgar les prestacions de forma objectiva. Es tracta de:
  - ◊ Accident escolar
  - ◊ Malaltia
  - ◊ Infortuni familiar
- Prestacions **complementàries**: la Seguretat Social les atorgarà en funció de si hi ha o no disponibilitat pressupostària. Són:
  - ◊ Ajudes a l'estudiant
  - ◊ Ajudes al Graduat (que ha finalitzat els estudis)
  - ◊ Altres prestacions: la possibilitat d'incrementar les indemnitzacions en cas d'accident,

o la durada màxima de la prestació d'assistència sanitària per malaltia, o bé establir residències per a orfes, beques...

Són incompatibles amb qualsevol altra prestació que hagi estat generada pel mateix fet causant o risc: si l'estudiant té dret a obtenir dues prestacions derivades del mateix fet causant, optarà per rebre una o altra, i si existeix una diferència monetària, l'Assegurança Escolar abonaria la diferència.

### **Prestacions obligatòries**

#### **• Accident escolar**

És accident escolar tota lesió corporal de la que sigui víctima l'estudiant en realitzar activitats directa o indirectament relacionades amb els estudis (activitats esportives, viatges d'estudis organitzats pel centre, accidents in itinere...)

Les prestacions que es poden atorgar en aquest cas són de dos tipus:

- L'assistència mèdica o farmacèutica, que inclou l'atenció hospitalària, intervenció quirúrgica, pròtesis, tractament de rehabilitació i proves de diagnòstic.
  - ◊ Les prestacions farmacèutiques tenen caràcter gratuït.
  - ◊ L'estudiant pot escollir centre i facultatiu, però el Sistema de Seguretat Social estableix unes tarifes màximes de cost, excepte en cas d'atenció vital i urgent. Si aquestes tarifes es superen, serà l'estudiant qui es faci càrrec de la diferència existent.
  - ◊ Durada: s'oferirà l'assistència mèdica o farmacèutica des del moment de l'accident fins que es concedeix l'alta mèdica per curació o per incapacitat permanent. Si l'accident origina una incapacitat permanent, no s'estableix termini màxim; si origina una incapacitat temporal, en canvi, la durada màxima és d'un any.
  - ◊ Les prestacions complementàries poden ampliar aquesta durada màxima.
- Prestacions econòmiques. Si l'accident escolar deriva en incapacitat permanent, s'estableixen diferents prestacions en funció del grau:
  - ◊ Incapacitat Permanent Absoluta per estudiar. L'estudiant rebrà una indemnització de quantia compresa entre 150,25 i 601,01€ que es fixa segons una escala, en funció dels anys que portava estudiant i el que li faltava per acabar.
  - ◊ Gran Invalidesa. S'estableix una pensió vitalícia de 144,24€ anuals.

S'abonaran les despeses de desplaçament. En cas de mort, s'abonen com a despeses de sepeli 30,05€ als familiars. Si la mort s'ha produït fora del domicili, aquesta quantia s'incrementa fins a un màxim de 120€, i si l'estudiant tenia dona o fills a càrrec, com a màxim 300€.

#### **• Malaltia**

Es defineixen tres prestacions davant aquesta contingència:

- Assistència Mèdica, que inclou diverses especialitats: cirurgia general, neuropsiquiatria, tuberculosi pulmonar i òssia i tocologia. Aquesta prestació inclou l'internament hospitalari –de durada màxima de 18 mesos– i el tractament ambulatori, de durada màxima de 12 mesos.

Com a prestacions graciabls, és a dir, que s'atorguen si es justifiquen degudament, es contemplen la fisioteràpia, quimioteràpia, cirurgia maxilo-facial...

Com en el cas anterior, l'estudiant pot escollir el centre i facultatiu que l'atendrà, però igualment es delimita un límit màxim de despesa pel Sistema de Seguretat Social.

- Assistència farmacèutica, que es presta mentre dura l'assistència mèdica. En cas d'intervenció hospitalària, és gratuïta. En ambulatori, en canvi, l'assegurança escolar es fa càrrec únicament del 70% del cost dels medicaments.
- Indemnització per despeses funeràries, en cas de mort de l'estudiant. S'abonen les mateixes quanties que les determinades en cas d'accident escolar, però cal que:
  - ♦ La mort ha de ser conseqüència d'una malaltia.
  - ♦ S'ha de produir en el termini màxim de dos anys següents a aquell en què es va contraure la malaltia.
  - ♦ La malaltia va impossibilitar la continuació dels estudis.

- **Infortuni familiar**

L'objectiu d'aquesta prestació és possibilitar a l'estudiant continuar estudiant quan apareixen necessitats econòmiques sobrevingudes com a conseqüència de:

- la mort del pare o mare que aportava ingressos
- la fallida familiar.

Segons la Llei que regula el Règim Especial dels Estudiants, els estrangers no poden accedir a aquest tipus de prestació, però actualment, a través de l'extensió de Convenis i normes de rang superior, s'entén que queden inclosos.

Es basa en una quantia fixa anual que s'abonaria fins l'any que teòricament l'estudiant hauria finalitzat els seus estudis (excepte si en algun moment compleix 28 anys). La quantitat es determina en funció del nombre de membres que componen la família: 86,54€ anuals per a famílies no nombroses o una quantia compresa entre 103 i 129,81€ anuals per a famílies nombroses, en funció del grau.

La gestió de totes aquestes prestacions es duu a terme a través de l'Institut Nacional de Seguretat Social. La sol·licitud de qualsevol d'elles es realitza a través d'un únic imprès, en el moment en què sorgeix la contingència.

## **Tema 5. Règim Especial dels Empleats de la Llar**

El **servei domèstic** s'ha d'entendre com:

- una relació laboral de caràcter especial
- un Règim Especial del Sistema de Seguretat Social.

### **Relació Laboral Especial**

Com a **relació laboral especial**, es contempla a través de l'Estatut dels Treballadors, però es regula a través d'un Reial Decret. Per tant, trobarem la seva definició a l'article 2.1.b) de l'Estatut i la seva regulació a través del Reial Decret 1424/1985, d'1 d'Agost.

Segons l'establert per l'Estatut dels Treballadors, es considera servei domèstic la relació laboral que s'estableix entre el **títular de la llar** familiar (persona física) i el **treballador** que presta serveis de caràcter retribuït en la **llar** (domicili particular).

Existeixen dos tipus de treballadors del servei domèstic:

- Treballadors fixos o continus, que treballen per un únic cap de família (per a una llar) i com a mínim per més de 20 hores de jornada setmanal o més de 80 hores mensuals.
- Treballadors de caràcter discontinu o a temps parcial: la seva jornada setmanal no supera les 20 hores setmanals o 80 hores mensuals, o les supera però com a sumatori de diferents llars.

Així, la llei especifica el número d'hores que s'han de treballar per tal de ser considerat un empleat de la llar. Existeixen dues resolucions (09.09.1971 i 05.11.1985) que determinen que per tal de ser considerats empleats de la llar, els treballadors han de desenvolupar una jornada de com a mínim 72 hores mensuals i 12 dies al mes. Tanmateix, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya entén que el mínim fixat per la resolució de 72 hores mensuals **no** és vàlid, defensant que ser treballador a temps parcial no implica dur a terme un número determinat d'hores de treball.

I es defineixen algunes especialitats a nivell laboral:

- reben dues pagues extres anuals, però l'import és de 15 dies de sou per cadascuna d'elles (no de 30, a diferència dels treballadors de l'Estatut)
- Especialitats en l'extinció del contracte, cas en el que solen sorgir problemes perquè el contracte que s'estableix principalment és verbal. Es contempla com a causa de l'extinció del contracte l'expiració del temps pactat. En aquest cas, correspon una indemnització de 7 dies de sou per any de servei.
- En cas d'acomiadament disciplinari declarat improcedent, la indemnització màxima prevista per llei és de 20 dies de salari per any treballat (no de 45), i com a màxim, ascendirà a la quantia corresponent a un any de salari. No hi ha dret a rebre salaris de tramitació, ni tampoc es contempla la possibilitat d'optar per la readmissió. Com a conseqüència, no existeix l'acomiadament nul –per vulneració de drets fonamentals– que exigeix la readmissió.
- Es defineix un supòsit especial: el cap de família pot desistir del contracte amb un preavís de 20 dies (si el treballador té més d'un any d'antiguitat) o de 7 dies, si l'antiguitat és inferior a un any. La indemnització és només de 7 dies per any de servei amb una quantia màxima corresponent a 6 mensualitats de salari. En cas de desestiment, no cal al·legar cap causa, però el millor és acreditar la voluntat de desistir per evitar conflictes relacionats amb la declaració d'acomiadament improcedent.
- No s'aplica el Fons de Garantia Salarial (FOGASA)
- No s'aplica la normativa relativa a mesures de Prevenció de Riscos Laborals. De fet, no existeix ni el que coneixem com a accident de treball.

### **Règim Especial**

El Règim Especial dels Empleats de la Llar està previst a l'article 10 de la Llei General de Seguretat Social, i regulat a través del Decret 2346/1969, de 25 de Setembre. Supletòriament, s'apliquen les normes relatives a cotització, recaptació, altes, baixes i afiliació que s'apliquen en el Règim General, ja que les disposicions del Decret relatives a aquests aspectes han quedat derogades. Respecte l'acció protectora, existeix en el Decret una part que ha estat derogada implícitament (per tant, encara està present en el text, perquè la derogació no ha estat expressa)

- Camp d'aplicació

Segons l'establert en el Decret 2346/1969, queden inclosos en el Règim Especial dels Treballadors de la Llar tots els espanyols majors de 16 anys d'edat (amb independència del sexe i l'estat civil) sempre que reuneixin els següents requisits:

- que es dediquin en territori nacional a prestar serveis exclusivament en el domicili per a un o diversos caps de família.
- Que aquests serveis es desenvolupin a la casa on habita el cap de família (residència habitual o segona residència)

- Que per la prestació d'aquests serveis, el treballador rebi una retribució.

Matisos:

- el camp d'aplicació s'ha estès tant a espanyols com a estrangers que compleixen els requisits legals per treballar a Espanya. De fet, la majoria de persones que l'integren són estrangers.
- Els serveis s'han de prestar exclusivament en la llar familiar (o segona residència); en cas contrari, el treballador hauria d'estar inclòs en el Règim General o en altres règims.
- El cap de família és el titular, el propietari de la llar. Si es tracta d'un grup que conviu en una mateixa llar, el cap de família és el titular del contracte d'arrendament. Queden excloses les persones jurídiques.

En cas de jardiniers, xofers, porters... i tot aquest tipus d'oficis, si la contractació es fixa per dur a terme únicament la feina corresponent a l'ofici, els treballadors no queden inclosos en el Règim Especial; si és complementària (a banda de xofer tens cura d'altres aspectes) sí. D'altra banda, el treballador que té cura dels nens fora de la llar familiar, també es considera inclòs en el Règim.

Queden exclosos d'aquest règim:

- Afiliats i acollits de fet en relació al cap de família.
- Persones que presten serveis de bona voluntat.
- Per raó de parentesc, com a presumpció *iuris tantum*, el cònjuge i els parents per consanguinitat o afinitat fins al tercer grau. Per aplicació del principi de jerarquia de les normes, però, aquesta presumpció es considera únicament fins el segon grau.

## 1 2 3

- Persones que ofereixen el servei au pair (perquè no hi ha remuneració)
- Personal de neteja que presta el seu servei als despatxos de les persones físiques.
- Jardiniers, porters i xofers, si únicament desenvolupen les activitats específiques de cada professió, no queden inclosos en el Règim Especial dels Empleats de la Llar.
- Els empleats de finques urbanes, que queden directament inclosos en el Règim General.

Si la persona que presta els serveis pernocta a casa del cap de família (a la llar familiar), això es considera part de la remuneració.

En el moment que es reuneixen els requisits necessaris per quedar inclòs en el camp d'aplicació d'aquest règim especial, l'alta és obligatòria. Per fer-ho, el reglament diferencia entre:

- Treballadors fixes. L'alta s'ha de formalitzar de manera prèvia a la realització de l'activitat.
- Treballadors discontinus. Tenen 10 dies de termini. A la pràctica, però, es respecten els 6 dies naturals en ambdós casos.

Per donar-se de baixa existeix igualment un termini de 6 dies amb caràcter general. Si no es respecta aquest termini, es presumeix l'obligació de cotitzar.

L'obligació de cotitzar neix des del mateix dia que s'inicia la prestació de serveis, i s'efectua de forma mensual. Si l'alta o la baixa es produeix a meitat de mes, dividirem la Base de Cotització entre 30.

El temps màxim per abonar la quota o la Base de Cotització és el darrer dia del mes següent al que es produeix.

La **base de cotització** es igual per a tothom, amb independència de la condició com a treballador fix o discontinu i del salari. Per exemple, per l'any 2005 es va fixar en **509€/mes**. El **tipus de cotització** aplicable és del **22%**, i es satisfà de forma diferent en funció de si el treballador és:

- Fix. En aquest cas, el cap de família s'encarrega de donar d'alta al treballador i de satisfer el **18,3%** de la base de cotització. Igualment s'encarrega de l'ingrés de la cotització. L'empleat de la llar fix, d'altra banda, cotitza únicament el **3,7%**.
- Discontinuu. El treballador es dona d'alta, ingressa les cotitzacions i aporta com a cotització un **22%** de la Base Reguladora.

En cas de trobar-nos davant una incapacitat temporal, l'obligat a abonar i pagar la cotització és el treballador, excepte en el primer mes d'incapacitat.

Quan un treballador no es dona d'alta o no satisfà les corresponents cotitzacions, no és possible exigir cap tipus de responsabilitat al cap de família: aquest únicament respondrà si és la seva obligació.

- **Acció protectora**

### Característiques diferenciadores

- En el Règim Especial dels Empleats de la Llar no existeix el concepte d'accident de treball. En tot cas, es considerarà un accident no laboral
- No es contempla la prestació d'atur ni el subsidi assistencial: no es reconeix la contingència ni l'assistència corresponent.
- El subsidi d'incapacitat temporal es cobra a partir del 29è dia de la baixa. La Base de Cotització que s'empra per calcular la pensió és la del mes anterior a la baixa, i el % que s'aplica és del 75%. La durada és la reconeguda a través del Règim General de Seguretat Social

$IT = 75\% * BC \text{ mes anterior}$

- Es reconeix la prestació de maternitat amb les mateixes normes del Règim General, però com a gran diferència, només quan el treballador de la llar és fix (de caràcter absolut) es pot accedir a la prestació de risc per embaràs
- La prestació d'assistència sanitària es regeix segons les normes del Règim General.
- Davant el càlcul d'una pensió de jubilació forçosa o per incapacitat permanent, no es produeix la integració de llacunes: si hi ha períodes en què no hi ha hagut obligació de cotitzar, a l'hora de fer el càlcul no els integrem amb la base de cotització del període en cada moment, sinó que comptarem com a 0 (les prestacions, com a conseqüència, disminueixen)

### Requisits

Cal estar al corrent del pagament de les quotes:

- si es tracta d'un treballador a temps parcial, és ell qui ha d'ingressar la quota. Ens trobarem davant dues situacions:
  - ♦ Invitació a pagar. Si les cotitzacions que ha ingressat ja generen el període mínim de cotització, l'entitat gestora permet al treballador pagar en 30 dies de termini les quotes que deu, des que es reconeix la prestació. En el moment en què hagi satisfet les quotes endarrerides, rebrà la prestació.
  - ♦ Si les quotes que deu al Sistema no li permeten reunir el Període de Cotització Mínim, el treballador no té accés a la pensió.
- Si es tracta d'un treballador fix, recordem que no és ell l'obligat a satisfer i ingressar les quotes. En

aquest cas, l'obligació es compartida amb l'empresari.

- ◆ Si el cap de família no ha donat d'alta al treballador, la responsabilitat de la prestació recau sobre el cap de família. En aquest cas, la Seguretat Social no es veu obligada a anticipar la prestació.
- ◆ Si sí ha donat d'alta al treballador però falta el pagament d'unes quotes, la Seguretat Social sí pot anticipar el pagament de la prestació, sense perjudici de posterior reclamació contra el cap de família.
- ◆ En cas d'accident de treball (accident no laboral), si el treballador no havia estat donat d'alta, la Seguretat Social sí anticipa la prestació. La Mútua respon.

Tal i com calculàvem al Règim General, per tal de reunir el Període de Cotització Mínim és possible fer un càlcul en què inclouríem els **dies-quota** (dies assimilats per pagues extraordinàries). Només a partir de 1986 comptarem amb 60 dies de més per any treballat com a dies-quota (dues pagues extraordinàries de 30 dies cadascuna). Anteriorment, el número de dies varia, tal i com mostra la taula que s'annexa amb la pràctica.

### • **Jubilació**

El Període de Cotització Mínim per accedir a la prestació de jubilació i invalidesa és el mateix que el del Règim General (ja que els períodes de carència s'han unificat a través de la Disposició Addicional 8ª de la Llei General de Seguretat Social)

A diferència del Règim General, **no** es contempla la possibilitat d'accedir a la jubilació **anticipada**. L'edat ordinària de jubilació és els 65 anys i no es contemplen tampoc les jubilacions parcial o flexible, ni les millores de cotització per aquells qui decideixen jubilar-se més tard.

Només serà possible accedir a la jubilació anticipada si les cotitzacions **no** s'han realitzat sempre al Servei Domèstic, és a dir, si has cotitzat en el Règim General com a mutualista abans de l'01.01.1967, sí pots jubilar-te de manera anticipada, sempre que es reuneixin les següents condicions:

- Que una quarta part de la cotització hagi estat al Règim General.
- Si tens cotitzats 30 anys, com a mínim 5 han d'haver estat en el Règim General.

Aquestes condicions són comunes per al RETA i els Règims Especials que no ofereixen la possibilitat de jubilar-se de forma anticipada.

### • **Mort i supervivència**

En les prestacions de mort i supervivència (viduitat, orfandat i familiars) s'apliquen les mateixes normes que hem observat pel Règim General: les mateixes prestacions i requisits, per a fets causants que es produeixen a partir de l'01.01.1994, moment en què es produeix la equiparació en la regulació d'aquestes prestacions.

Si el fet causant és anterior a aquesta data, les prestacions i requisits corresponents són les que queden regulades en l'articulat del Decret.

## **Tema 6. Règim Especial Agrari**

El Règim Especial Agrari no és una relació de treball especial, sinó **comuna**: s'aplica la normativa laboral comuna. Respecte la Seguretat Social, és un **règim especial** amb normativa específica, que acull als treballadors que es dediquen a activitats agrícoles, forestals i pecuàries (ramaderia).

- Article 10.3 LGSS
- Decret 2123/1971, de 23 de juny

- Decret 3772/1972, de 23 de desembre (reglament)
- Reglament General sobre inscripció d'empreses, afiliació, altes, baixes i variacions de dades de treballadors a la Seguretat Social (RD 84/1996)

Determinades parts dels reglaments continuen vigents, mentre que d'altres han estat derogades expressa o tàcitament. Les modificacions més importants es concentren en les següents normes:

- Reial Decret Llei 2/2003, on es concedeix la incapacitat temporal als treballadors per compte propi, en les mateixes condicions que per al Règim General.
- Llei 53/2002, on es concedeix la Incapacitat Permanent Total Qualificada.
- Llei 45/2002, que introdueix la prestació d'atur pels treballadors eventuais agrícoles.

### Característiques

- És un dels règims deficitaris: les cotitzacions, així com les prestacions, són baixes.
- Els treballadors són els obligats a cotitzar (fins i tot els treballadors per compte aliè)
- Les cotitzacions tenen quotes fixes.
- Per accedir a les prestacions, s'ha d'estar al corrent de les quotes (del pagament)
- La tendència condueix a incloure als treballadors per compte aliè del REA en el Règim General –amb possibles peculiaritats, en un sistema especial–, i als treballadors per compte propi en el RETA. Aquesta última equiparació s'ha produït, en gran part, l'any 2003, en equiparar les bases de cotització i introduir les modificacions referents al concepte d'accident de treball, les relatives a la incapacitat temporal o la permanent qualificada... Tot i que encara resten grans diferències.

### ♦ Camp d'aplicació

En el camp d'aplicació del règim especial agrari estan inclosos els treballadors espanyols, qualsevol que sigui el seu sexe i estat civil que, dins el territori nacional, realitzin tasques agràries, forestals o pecuàries de forma habitual i com a mitjà fonamental de vida (activitat principal d'ingressos) de forma personal o directa.

S'entén que l'activitat és el mitjà fonamental de vida sempre que s'obtinguin ingressos per atendre les necessitats pròpies o de la família, encara que es duguin a terme d'altres activitats. Si els rendiments no superen el límit, no donen lloc a la inclusió en el REA.

### Tasques agràries

Es consideren tasques agràries les següents:

- les que persegueixen l'obtenció directa de fruits i productes agrícoles, forestals i pecuaris. No seran considerades tasques agrícoles si es realitzen en terrenys que no estan subjectes a la contribució rústica, és a dir, en béns immobles de naturalesa urbana.
- Les d'emmagatzemat d'aquests fruits i productes agrícoles, forestals i pecuaris en el mateix lloc on s'han obtingut.
- Les tasques de transport dels productes als llocs d'acondicionament (emmagatzemat)
- Les tasques de primera transformació (procés simple que modifica les característiques del producte que s'ha obtingut sense afegir-hi cap altre producte) sempre que el número d'hores dedicades sigui inferior a un terç del dedicat a les tasques agràries. Per tant, són dues les condicions:
  - ♦ Procés simple (sense incorporació d'un altre producte diferent)
  - ♦ Número d'hores dedicades inferior a un terç del dedicat a les tasques agràries.
- La venda dels productes obtinguts sense transformació (o amb la primera transformació)

Exclusions. No tenen la consideració de tasques agràries:

- Segons jurisprudència:
  - ◆ El cultiu de truites en piscifactories, que quedaria inclòs en el Règim General.
  - ◆ Les tasques forestals: només la tala i l'arrossegament s'inclouria en el REA; la resta, en el Règim General.
  - ◆ Les empreses dedicades a jardineria i cultiu de plantes ornamentals (Règim General)
- Expressament exclosos per llei:
  - ◆ Mecànics i conductors de vehicles i maquinària agropecuària quan, encara que realitzin tasques agràries, no siguin titulars d'una explotació agrària.
  - ◆ Treballadors d'empreses fitopatològiques (estudi de les malalties de les plantes)
  - ◆ Personal de piscifactories.
  - ◆ Personal d'empreses públiques (parcs nacionals...)
  - ◆ Personal d'empreses dedicades a activitats resineres, activitat de manipulació i empaquetat de tomàquet fresc, de fruites, verdures i conserves vegetals (que queden inclosos dins un Sistema Especial). També queden exclosos els treballadors dedicats a operacions de manipulació, empaquetat, envasat i comercialització del plàtan (RG)

Tampoc no es consideren tasques agràries:

- el cultiu de productes agrícoles que es realitzi en espais territorials no subjectes a contribució rústica i pecuària.
- L'obtenció de productes pecuaris en granges i establiments anàlegs quan els seus elements de producció constitueixin una unitat econòmica independent perquè
  - ◆ La granja està subjecta a exacció fiscal diferent de l'IBI de naturalesa rústica.
  - ◆ O quan a l'explotació hi predominen activitats d'aprofitament de les pastures o cultiu de secà o regadiu.
- Altres exclusions: tasques d'extinció d'incendis, fabricació i comercialització de formatges, guardes rurals, compravenda i transformació de la fusta...

### **Habitual i mitjà fonamental de vida**

Concorren aquests requisits quan de les activitats agrícoles, forestals o pecuàries s'obtenen els principals ingressos per atendre les pròpies necessitats i les de la família al seu càrrec. Els Tribunals decideixen en cada cas concret si es donen o no els esmentats requisits, fent ús de diferents criteris, com el número de membres de la família., de caps de bestiar o d'hectàrees de pastura.

En general, la quantia dels ingressos en relació amb l'economia familiar és la que determina la procedència o no de l'alta en aquest règim. Es presumeix que no existeix el caràcter de mitjà fonamental de vida quan algun dels familiars que conviu és titular d'un negoci mercantil o industrial.

### **Treballadors per compte propi i compte aliè**

Una de les peculiaritats del Règim Especial Agrari –tal i com ocorria en el REM– és que dins el seu camp d'aplicació existeixen treballadors per compte propi i per compte aliè.

- Treballadors per compte aliè

Estan inclosos en el camp d'aplicació els treballadors fixes o eventuais i majors de 16 anys que realitzen tasques agrícoles sota la dependència d'un empresari mitjançant remuneració (contractats per una empresa, persona física o jurídica):

- majors de 16 anys

- fixes o eventuais
- dependència d'un empresari i remuneració

### Inclusos

- pastors que tinguin al seu càrrec la custòdia de ramats, o vigilants d'explotacions agràries.
- Guàrdies de vedats de caça o pesca.
- Guardes forals
- Tasques de regadiu o neteja de sèquies per ús exclusiu de les explotacions agràries.
- Treballadors auxiliars en explotacions agràries (que no realitzen tasques agràries però treballen en empreses agrícoles, com administratius, tècnics, mecànics...)

### Exclusos

- el cònjuge i altres parents per consanguinitat o afinitat fins al segon grau inclòs, ocupats en la seva explotació agrària, quan convisquin amb el titular de l'explotació i estiguin al seu càrrec, sempre que no estiguin assalariats.

#### ♦ Treballadors per compte propi

### Supòsits:

- Treballadors majors de 18 anys d'edat que realitzen tasques agràries de forma personal i directa, i titulars de petites explotacions agràries.

Es consideren petites explotacions agràries aquelles en què la base imposable de la contribució rústica (fixada per la Llei de Pressupostos Generals de l'Estat) no supera les 50000 pessetes. Si l'explotació supera aquest límit, procedeix l'alta al RETA.

- Assimilats. Familiars del titular de l'explotació agrària (cònjuge i parents per consanguinitat o afinitat fins al tercer grau inclòs) majors de 18 anys d'edat que tinguin la condició de treballadors per compte propi, sempre que:
  - ♦ Contribueixin a constituir el mitjà fonamental de vida de la família.
  - ♦ Existeixi convivència amb el cap de família titular, i dependència econòmica.
- Pastors que cuiden diferents ramats sense estar subjectes a una relació laboral amb els propietaris.

### Altres requisits:

- l'activitat agrària ha d'ésser realitzada de forma personal i directa (com a mitjà fonamental de vida)
- poden tenir treballadors contractats, sempre que aquests siguin eventuais i sense que el número de jornades treballades pels eventuais superi anualment el número de jornades d'un treballador fix.

#### ♦ Empresari agrícola

A efectes del REA es considera empresari a tota persona física o jurídica, pública o privada, que sigui titular d'una explotació agrària, per la seva condició de propietari, arrendatari o títol anàleg.

És la persona que contracta treballadors per dur a terme tasques agrícoles. Un treballador per compte propi pot tenir treballadors eventuais al seu servei sempre que el número de jornals satisfets als treballadors eventuais no superi –en còmput– els d'un treballador fix.

## ♦ Actes d'enquadrament

Els treballadors inclosos en el camp d'aplicació –tant per compte propi com per compte aliè– tenen l'obligació d'incloure's en el **cens agrari** en el moment que reuneixen les condicions per formar part del camp d'aplicació. Aquest cens agrari depèn de la Tresoreria General de la Seguretat Social, i està dividit en dues parts (treballadors per compte propi o per compte aliè). La seva regulació es contempla en el Reglament General de cotització, altes, baixes, afiliació...

El treballador quedarà inclòs en el cens agrari encara que no realitzi l'activitat agrària. Es preveu un mecanisme diferent en el manteniment de la cotització. Es donarà de baixa en el transcurs del termini màxim d'inactivitat de 6 mesos, ininterromputs. Al llarg d'aquests 6 mesos, perdura l'obligació de cotitzar.

### Cotització

Existeixen diferents subjectes obligats a la cotització per diferents contingències:

- Treballadors per compte aliè.

Per **contingències comunes**. Els treballadors per compte aliè queden obligats a cotitzar per contingències comunes, i són alhora responsables de la cotització (són ells mateixos qui han d'ingressar la quantia). La cotització per contingències comunes es basa en unes quotes fixes mensuals d'ingrés fins l'últim dia hàbil del mes següent al que s'ha de dur a terme la cotització: la quota fixa mensual es calcula aplicant un determinat % o tipus sobre les bases de cotització que es fixen anualment en la Llei de Pressupostos Generals de l'Estat, així com en el Decret de cotització, per cada grup professional i amb total independència del sou.

El treballador es fa càrrec de l'**11,5%** de la base de cotització per contingències comunes, i és el subjecte responsable, obligat a ingressar la quantia. La liquidació de les quotes es fa per butlletins individuals (cupons) liquidant-se dins del mes natural següent a aquell a què correspongui la cotització.

Per **atur**. Estan obligats a cotitzar per atur tant els treballadors fixes com els eventuais –però amb diferents quanties–. El treballador es fa càrrec d'una part de la cotització per atur, i l'empresari de la resta. En aquest cas, però, el subjecte responsable obligat a ingressar la cotització és l'empresari.

- Treballadors per compte propi

A partir del dia 01.01.2004 es va modificar la cotització d'aquests treballadors. Els qui estaven inclosos en el règim amb anterioritat, actualment tenen la possibilitat d'escollir entre el nou sistema o l'antic:

– Abans, es definia una base de cotització única i mínima (molt baixa)

– Des del 2004, s'ha dut a terme una equiparació amb els treballadors autònoms, que tenen capacitat per triar entre una base de cotització màxima i mínima (com més alta és la base de cotització, més altes són les cotitzacions i, en conseqüència, les prestacions)

Els treballadors per compte propi es troben subjectes també al règim de quota fixa, i han de cotitzar per **contingències comunes** i per **contingències professionals**. Voluntàriament, poden cotitzar per incapacitat temporal, com a millora voluntària de l'acció protectora.

La base de cotització per a **contingències comunes** a partir d'ara serà la mateixa que es fixi pel RETA, malgrat que la seva aplicació és gradual, de manera que entre 2004 i 2017, les cotitzacions es determinaran aplicant uns coeficients a les bases de cotització establertes pel RETA. A partir de l'any 2018, la base serà igual a l'establerta pel RETA. Per exemple, per a 2004, el coeficient reductor és del **0,6156** i el 2017, del

0,9775.

Els treballadors que amb anterioritat a 01.01.2004 vinguessin cotitzant al REA com a treballadors per compte propi, poden optar per acollir-se al nou règim o continuar amb el sistema antic abans de l'1 d'octubre anterior a cada exercici. Aquesta opció és irrevocable i té efectes a partir del dia 1 de gener de l'any següent a aquell que s'hagués fet l'opció.

Així doncs, la cotització per a l'any 2005 és la següent, segons el sistema:

- El treballador s'acull al nou règim.
  - ◆ Base de cotització màxima = 2813,40 €/mes
  - ◆ Base de cotització mínima = 770,40 €/mes

(el treballador pot escollir la base que vulgui entre aquestes, si té menys de 50 anys. Si és major, la base màxima a la que pot optar és de 1444,20€/mes)

- ◆ Tipus de cotització:
  - ◇ Per contingències comunes: 17,80%
  - ◇ Per contingències professionals: 0,60%
  - ◇ Per la millora voluntària de la incapacitat temporal: 3,95%
- El treballador no s'acull al nou règim
  - ◆ Base de cotització única, de 608,70€/mes
  - ◆ Tipus de cotització:
    - ◇ Per contingències comunes, el 18,75% (Quota fixa = 114,13€)
    - ◇ Per contingències professionals, l'1% (quota fixa de 6,09€)
    - ◇ Millora voluntària d'incapacitat temporal: 4,35%

### Excepcions

Els treballadors per compte propi estan exempts de cotitzar, excepte per incapacitat temporal i contingències professionals, quan reuneixin els següents requisits:

- tenir 65 o més anys d'edat
- acreditar 35 o més anys de cotització efectiva a la Seguretat Social.

En aquest supòsits, a efectes del càlcul de la base reguladora de les futures prestacions, les bases de cotització que es tindran en compte són les resultants d'afegir l'IPC de cada any al promig de l'últim any cotitzat.

- Empreses agràries

Els empresaris agrícoles estan obligats a cotitzar a la Seguretat Social per 4 conceptes:

- Jornades reals dels treballadors
- Contingències Professionals
- Atur
- FOGASA

- ◆ Jornades reals dels treballadors

Els empresaris han de cotitzar pels seus treballadors per cada jornada efectivament realitzada pel treballador. Aquesta cotització s'obté aplicant el tipus de cotització del 15,50% a la base diària:

$X \text{ dies que efectivament treballats} * \text{Base diària} * 15,50\%$

La base diària és fixa per cada grup de cotització, que engloba diferents categories professionals.

El període de liquidació és mensual, i el seu import depèn del número de jornades efectivament realitzades aquell mes. S'abona dins del mes següent, i en els butlletins s'hi ha de fer constar el número de jornades reals efectuades durant el mes al que es refereix la liquidació.

#### ◆ Contingències Professionals

La cotització funciona com en el règim General: l'empresari està obligat a cotitzar per contingències professionals, i és el responsable.

Es calcula aplicant els tipus de cotitzacions del Règim General (en funció de la perillositat de la tasca) sobre les remuneracions efectivament percebudes pel treballador, però en aquest cas no s'aplica la reducció del 10%.

$(\text{Sou Brut} + \text{prorrata pagues extres}) * \text{Tipus de cotització}$

#### ◆ Atur

L'empresari està obligat a cotitzar per atur tant si el treballador és fix com si és eventual. És responsabilitat de l'empresari, però el treballador també se'n fan càrrec d'una part.

Es calcula sobre les jornades reals treballades en el mes de què es tracti, aplicant un tipus de cotització, que varia segons si el treballador és fix o eventual:

$\text{Base diària} * \text{jornades reals} * \text{tipus de cotització}$

Tipus de cotització:

- si el treballador és fix, el tipus és del **7,55%** (6% a càrrec de l'empresari i l'1,55% a càrrec del treballador)
- si és eventual, el **8,30%** (el treballador se'n fa càrrec del 1,60% i l'empresari del 6,7% que resta)

La quota a ingressar pels eventuais a efectes d'atur es redueix, respectivament, en un 55%, ja que la cotització per atur ha estat introduïda recentment. La reducció és progressivament inferior (2002 del 85%; 2003 del 70%; 2005, del 40%) fins el 2007, quan no s'aplicarà reducció.

#### ◆ FOGASA

Els empresaris han de cotitzar al FOGASA pels seus treballadors fixos o eventuais sobre la base de cotització equivalent a la de jornades reals. La responsabilitat és exclusiva de l'empresari, i es calcula aplicant un tipus del **0,4%** sobre la base de cotització de jornades reals.

L'obligació de cotitzar per atur es manté encara que el treballador estigui en situació d'incapacitat temporal, i la base de cotització en aquest cas és la del mes anterior a la baixa.

#### • L'Entitat Gestora

Durant la percepció de la prestació per atur, en el cas de treballadors per compte aliè, l'entitat gestora (l'INEM) té al seu càrrec la quota fixa vigent que correspon al grup de cotització del treballador en el moment de la situació d'atur, minorada en un 28%.

Durant la percepció del subsidi d'atur, té al seu càrrec la cotització per la base mínima vigent amb els coeficients reductors que cada exercici fixa el Ministeri de Treball.

### **Acció protectora**

Existeixen diferents prestacions pels treballadors per compte propi i per compte aliè, però s'estableixen una sèrie de condicions generals per obtenir-les:

- El treballador ha d'estar inscrit en el cens agrari (és condició per quedar inclòs en el camp d'aplicació)
- S'ha de trobar en situació d'alta o assimilada a l'alta, excepte per incapacitat permanent i jubilació, on existeixen determinades excepcions.
- Ambdós tipus de treballadors, han d'estar al corrent de pagament de les cotitzacions. Si l'empresa com a subjecte responsable no ingressa les cotitzacions, els treballadors per compte aliè no podrien accedir-hi. Aquest requisit, però, ha anat canviant, i es pot aplicar en l'actualitat el mecanisme d'invitació al pagament.
- Es computen els dies-quota
- Les quotes abonades abans de trobar-se en situació d'alta no computen: no hi ha efectes recíprocs. Les prescrites, no en les poden reclamar, però tampoc les podem computar com a període de carència.

### **Prestacions**

◆ Assistència Sanitària (com en el Règim General)

◆ Incapacitat Temporal

En el cas de treballadors per compte aliè, a banda dels requisits generals, és necessari que la baixa s'hagi produït durant un període d'activitat laboral.

El treballador ha de fer la sol·licitud a l'Institut Nacional de Seguretat Social, que es fa càrrec directament del pagament de la prestació (amb la mateixa quantia i durada que ha quedat establert pel Règim General)

Pels treballadors per compte propi, és una millora voluntària: si el treballador no cotitza per aquesta contingència i es posa malalt, entra en situació de baixa, però no cobra cap prestació.

Des del 1998, la cotització per incapacitat temporal s'ha de concertar amb una MATEPP –no directament amb l'INSS–. Un cop s'opta per la millora, s'ha de mantenir un mínim de 3 anys de temps, i la baixa es sol·licita abans del mes d'octubre (amb efectes a 1 de Gener de l'any següent)

Les quanties per incapacitat temporal (d'ambdós tipus de treballadors) resten equiparades al Règim General: cobres a partir del quart dia de baixa...

Per tenir dret al subsidi, però, cal haver cotitzat com a mínim 6 mesos de millora voluntària, excepte si la incapacitat temporal deriva de contingències professionals.

◆ Maternitat (en les mateixes condicions que al Règim General)

◆ Incapacitat Permanent

En general, és igual que al Règim General (a efectes de carència, càlcul de la base reguladora...) Pels treballadors per compte aliè, es produeix la integració de llacunes en els períodes en què no ha existit l'obligació de cotitzar.

La incapacitat permanent també es reconeix en el grau de total qualificada (en els mateixos termes que el Règim General: més de 55 anys d'edat, especialista...)

En el cas de treballadors per compte propí, en canvi, no existeix el mecanisme d'integració de llacunes, i fins el dia 31.12.2002, no se'ls concedia la Incapacitat Permanent Total Qualificada. A partir del 2003, obtindran el 75% de la pensió si:

- ◆ són majors de 55 anys d'edat
- ◆ no són titulars de cap negoci
- ◆ no exerceixen cap altra activitat que els inclou en altre règim del sistema.
- ◆ Indemnitzacions per lesions permanents no invalidants: només per treballadors per compte aliè.
- ◆ Jubilació

No es preveu la possibilitat d'accedir a la jubilació anticipada. En general, l'edat de jubilació són 65 anys, tant per als treballadors per compte aliè com per compte propí. Si s'ha cotitzat anteriorment en altres règims, és diferent. És possible en aquests casos accedir-hi:

- per aplicació de les normes de còmput recíproc, és possible accedir a la jubilació anticipada,
- perquè el treballador havia estat mutualista abans de 1967 i,
- de 30 anys cotitzats, com a mínim 5 han estat en el Règim General
- havia cotitzat  $\frac{1}{4}$  part del temps en el Règim General

En el càlcul de la base reguladora, es produeix la integració de llacunes només per als treballadors per compte aliè. Per als treballadors per compte propí no existeix possibilitat de jubilar-se parcialment, però la jubilació es pot compatibilitzar amb la realització de tasques agràries esporàdiques i personals.

En tot allò relatiu a carència genèrica i específica, el càlcul de la base reguladora... la prestació de jubilació s'assimila al Règim General.

#### ◆ Prestacions derivades de Mort i Supervivència

S'atorguen en els mateixos termes que al Règim General, amb l'únic requisit que el treballador ha d'estar al corrent de pagaments. Existeix una excepció dins el Règim Especial Agrari: a través d'un Decret de 1971, es pot accedir a les prestacions de viduitat i orfandat encara que el treballador no estigui al corrent del pagament de menys de 6 mensualitats.

Tanmateix, per totes les prestacions i per tots els règims, es defineix (segons jurisprudència) el mecanisme d'invitació al pagament.

#### ◆ Prestacions Familiars

#### ◆ Atur

La prestació d'atur queda únicament prevista pels treballadors per compte aliè.

- ◆ fixos: tenen dret en les mateixes condicions que el Règim General.

- ◆ Eventuals: l'atur no ha estat reconegut fins al maig de 2005. A través de la Llei 45/2002, s'ha establert que els treballadors per compte aliè del REA tenen dret a obtenir la prestació contributiva (no els subsidis) d'atur. Aquesta és una gran diferència respecte els treballadors fixes.

La durada és inferior a la de caràcter general i el període mínim de cotització varia:

- ◇ el període mínim de cotització per accedir a la prestació d'atur és d'un any, dos si, amb anterioritat, el treballador havia figurat al REA com a treballador per compte pròpia.
- ◇ 1 any de cotització genera dret a obtenir 3 mesos de prestació. 6 anys, que és el màxim, permet cobrar l'atur durant 18 mesos.

Existeixen tres subsidis a Andalusia i Extremadura:

- ◇ Subsidí agrari (congelat a partir del maig del 2002, i que actualment només obtenen aquells qui el cobraven 3 anys abans del 2002)
- ◇ Sistema de rendes mínimes d'inserció
- ◇ Renda Agrària.

## **Tema 7. Règim Especial del Mar**

El Règim Especial del Mar enquadra treballadors:

- per compte aliè, a través d'una relació laboral comú però immersos en un Règim Especial de Seguretat Social.
- Per compte propri

L'entitat de gestió en aquest és l'ISM, tot i que l'INSS intervé en determinades prestacions.

El Règim Especial de treballadors del mar està regulat a través de les següents normes:

- Decret 2864/1974 (Text refòs)
- Decret 1867/1970 (reglament)
- Reglament General de cotització, afiliació, altes, baixes (càlcul de la base reguladora, períodes de carència exigibles en jubilació i invalidesa...)

### ◆ **Camp d'aplicació**

- Empresari. Navier, armador (qui és el propietari de la nau i la lloga) o propietari d'una embarcació o instal·lació marítim-pesquera.
- Treballadors
  - ◆ Per compte aliè. Treballadors retribuïts per salari o **a la part**, és a dir, sobre un % del que pesca, en els àmbits de la marina mercant, pesca marítima, extracció d'altres productes del mar, tràfic interior de ports o instal·lacions esportives, estibadors portuaris i el personal de suport d'empreses que es dediquen a activitats marítim-pesqueres.

Els armadors que prestin servei en la seva pròpia embarcació, quan aquesta sigui de més de 10 tones de registre o consti de més de 5 tripulants, es consideren treballadors per compte aliè (en comptes de treballadors per compte propi), però queden exclosos de les prestacions d'atur i de la cobertura de FOGASA: únicament

s'assimilen en la cotització.

- ◆ Per compte propí. Aquells treballadors que de forma habitual, personal i directa, i com a mitjà de vida, desenvolupen o realitzen una de les següents tasques:
  - ◇ Armadors de petites embarcacions en què desenvolupen una activitat (embarcacions de menys de 10 tones i menys de 5 treballadors al seu servei)
  - ◇ Persones que es dediquen a l'extracció de productes del mar.
  - ◇ Treball de xarxes (en activitat com a compte propi)
  - ◇ Per assimilació, el cònjuge i familiars fins a segon grau de consanguinitat, si treballen, conviuen i depenen econòmicament. Si són titulars d'una explotació que genera ingressos superiors a l'activitat marítima, no queden inclosos ni assimilats (ja que deixa de ser mitjà fonamental de vida)

- Exclosos

- ◆ Tal i com hem vist en el punt anterior, els cònjuges i familiars fins a segon grau de consanguinitat que són titulars d'una explotació que genera més ingressos que l'activitat marítime-pesquera.
- ◆ Els capitans i oficials de la marina mercant.
- ◆ Els pràctics de port incorporats des de l'any 1992 en endavant. Queden inclosos en el RETA o en el Règim General.

- ◆ Conceptes

- Retribució a la part

- ◆ Monte Mayor Valor brut de la captura
- ◆ Monte Menor Monte Mayor – despeses de l'empresari = Beneficis

- Armadors i alts càrrecs de societats marítime- pesqueres

Per als armadors i alts càrrecs no s'aplica la Disposició Addicional 27ª de la Llei General de Seguretat Social, que els incorporaria en el RETA, sinó que se'ls considera inclosos en el REM com a treballadors per compte propi.

Si són armadors, també es consideren al REM, però només a efectes de la cotització (perquè les prestacions són diferents)

- Actes d'enquadrament (afiliació, altes i cotització)

Cada vaixell es considera un centre de treball, i posseeix un número de compte de cotització a la Seguretat Social –un codi que els identifica–, i és l'empresa qui ha de sol·licitar l'alta a l'Institut Social de la Marina.

Si treballadors i empresaris reuneixen les condicions per formar part del camp d'aplicació, l'afiliació i l'alta en el REM són obligatòries. I l'obligació de sol·licitar-ho correspon als empresaris respecte dels seus treballadors, o dels mateixos treballadors si són per compte propi.

Per la formalització d'altes, baixes, i la variació de dades, s'estableixen els mateixos terminis que en el Règim General, amb una excepció: pels treballadors que naveguen allunyats, el termini per sol·licitar l'alta en el Règim s'amplia fins a 6 dies.

- Cotització

- Subjectes obligats

Estan obligats a cotitzar per dur a terme alguna de les activitats marítime–pesqueres inclosos en el camp d'aplicació del REM:

- ◆ Els treballadors per compte aliè
- ◆ Els empresaris
- ◆ Els treballadors per compte propi o autònoms.

- Subjectes responsables

Són subjectes responsables de l'obligació de cotitzar:

- ◆ l'empresari, respecte els treballadors per compte aliè al seu servei i respecte si mateix.
- ◆ Els treballadors per compte propi.

- Particularitats

Els treballadors per compte propi majors de 65 anys d'edat resten exempts de cotitzar per tots els conceptes excepte incapacitat temporal i contingències professionals si acrediten un període de cotització mínim de 35 anys.

Per als treballadors per compte aliè remunerats a la part, l'empresari pot deduir la cotització per contingències professionals directament del Monte Mayor (del valor brut de la captura). En aquest cas, indirectament, la cotització per contingències professionals passa a efectuar-la el treballador, a diferència de la resta de règims. Es trenca la regla general d'atribució en exclusiva de la cotització per contingències professionals a l'empresari, al descomptar-se la quota de la retribució salarial del treballador.

Respecte a la cotització per contingències comuns en aquells supòsits en què el treball es remunera a la part, l'aportació del treballador es dedueix del monte menor en el moment del seu repartiment.

### Mecanisme i Grups

Els treballadors del mar inclosos en el camp d'aplicació del REM es classifiquen en tres grups als què s'apliquen diferents bases i tipus de cotització:

- Grup I. S'inclouen els treballadors per compte aliè.
  - ◆ Retribuïts amb salari, amb independència de la seva activitat.
  - ◆ Retribuïts a la part, quan es donin una de les tres condicions següents:
    - ◇ Quan prestin serveis en embarcacions dedicades al transport marítim.
    - ◇ Quan treballin en embarcacions de pesca de més de 150 tones de registre
    - ◇ Quan pactin amb els empresaris quedar inclosos en el grup I.
- Grup II. S'inclouen els treballadors retribuïts a la part quan treballin en embarcacions:
  - ◆ D'entre 50,01 i 150 tones de registre brut
  - ◆ D'entre 10,01 i 50 tones de registre brut
- Grup III. S'inclouen:
  - ◆ Treballadors retribuïts a la part en embarcacions de menys de 10 tones de registre.
  - ◆ Treballadors per compte propi.

Els **tipus de cotització** són els aplicables pel Règim General. Respecte dels treballadors per compte propi, la

seva cotització és exclusivament per contingències comuns (29,8%), professionals i formació professional. Els armadors assimilats a treballadors per compte aliè no cotitzen per atur ni FOGASA

#### Dinàmica de l'obligació de cotitzar. Especialitats.

Respecte els treballadors per compte propi, l'obligació de cotitzar neix des del primer dia del mes natural en què reuneix les condicions per a la seva inclusió en el camp d'aplicació del REM. S'extingeix en el darrer dia del mes natural en què no es reuneixen les condicions, sempre que la baixa es comuniqui en el temps i forma establerts. L'obligació és per mesos naturals complerts.

Pels treballadors per compte aliè del Grup III, el mes d'inici i cessament de l'activitat, es fracciona amb la finalitat de cotitzar només pels dies en què es produeix la prestació efectiva de treball.

A les empreses amb treballadors del Grup III i als treballadors autònoms, els és aplicable el sistema de quotes fixes. L'Entitat Gestora determina les quotes aplicables i la liquidació. Les empreses i els treballadors autònoms ingressen l'import resultant en les oficines.

#### • Acció protectora

Respecte l'acció protectora, actualment s'ha produït una equiparació absoluta amb el Règim General amb els treballadors per compte aliè del REM. De fet, existeix fins i tot una millora respecte el Règim General en la prestació de jubilació, ja que es contempla l'aplicació de coeficients reductors de l'edat de jubilació.

Pels treballadors per compte propi no s'ha produït aquesta equiparació. Les diferències més bàsiques es centren entorn tres aspectes:

- el treballador, per accedir a les prestacions, ha d'estar al corrent de pagament de quotes.
- No tenen dret a la prestació d'atur
- S'ha produït una assimilació al RETA en tot allò relatiu a la incapacitat temporal i la incapacitat permanent total qualificada.

Les prestacions que deriven de contingències professionals:

- s'han equiparat al Règim General per als treballadors per compte aliè, en quant al concepte, presumpció i la inclusió d'accident de treball in itinere.
- Pels treballadors per compte propi, es preveuen les contingències professionals, però el concepte és més restringit: només es considera accident de treball aquell que és conseqüència directa de l'activitat que es realitza.

◊ Assistència Sanitària. En general, s'assimila a allò establert pel Règim General, però es produeixen algunes diferències per l'especialitat de les tasques que es desenvolupen en el règim (treball internacional). D'aquesta manera,

- Quan l'assistència sanitària es proporciona en port espanyol, s'encarrega l'ISM.
- Si és en l'estranger i per un metge aliè a l'embarcació, existeix un mecanisme especial per reintegrar les despeses ocasionades.

◊ Incapacitat Temporal.

- Pels treballadors per compte aliè, s'assimila totalment al Règim General. Existeix, però, un sistema especial pels estibadors portuaris: la prestació es calcula a través del promig de les bases de cotitzacions de l'any anterior.
- Pels treballadors per compte propi, és una millora voluntària. Des del 1998, si

opten per cotitzar, ho han de fer a través d'una mútua. La quantia de la prestació, així com la durada màxima, ha quedat equiparada amb el Règim General des de l'any 2003 (60%, 75%)

◇ Maternitat i Risc per Embaràs (com en el Règim General)

Els treballadors per compte propi, per accedir a aquesta prestació, han d'estar sempre al corrent de pagaments. S'aplica el mecanisme d'invitació al pagament.

◇ Incapacitat Permanent

- Pels treballadors per compte aliè, la prestació s'atorga en les mateixes condicions que en el Règim General. Per compte propi, en canvi, les qüestions relatives al període de carència, càlcul de la base reguladora... s'assimilen també, però en el càlcul de la base reguladora **no** es produeix la integració de llacunes.
- La incapacitat permanent total qualificada ha estat sempre reconeguda pels treballadors del REM per compte aliè. Pels treballadors per compte propi, en canvi, se'ls ha reconegut en el mateix moment temporal que per al RETA i REA (2003)

Els requisits per accedir a la Incapacitat Permanent Total Qualificada són:

- ◇ tenir més de 55 anys
- ◇ no dur a terme cap activitat retribuïda
- ◇ no ser titular de cap negoci
- ◆ Les prestacions d'Incapacitat Permanent les reconeix i tramita l'Institut Social de la Marina.

◇ Jubilació

En el càlcul de la base reguladora, només es produeix la integració de llacunes pels treballadors per compte aliè. Aquests, a més, tenen la possibilitat d'accedir a la jubilació anticipada a partir dels 61 anys d'edat:

- si han cotitzat com a mutualistes abans de 1967 i reuneixen una de les següents condicions:
  - ◆ si han cotitzat més de 30 anys, ¼ part ha d'haver estat al Règim General.
  - ◆ Si no han cotitzat més de 30 anys, com a mínim 5 al Règim General.
- si no han cotitzat com a mutualistes abans de 1967 i reuneixen les següents condicions:
  - ◆ la jubilació és forçosa (arrel d'un acomiadament...)
  - ◆ cotització mínima de 30 anys
  - ◆ 6 mesos, com a mínim, inscrits en l'atur.

Com a activitat, dura perillosa i penosa, s'apliquen **coeficients reductors** de l'edat de jubilació en el Règim Especial del Mar. Es tracta d'una ficció jurídica que, en funció del temps que s'hagi treballat en una determinada activitat, ens permet avançar l'edat de jubilació: si un treballador ha estat dos anys treballant en una activitat A (a la qual correspon un coeficient del 0,15), l'edat de jubilació del treballador es pot reduir en 0,3 anys, per exemple.

Els coeficients s'apliquen en funció del temps que s'ha navegat en cadascuna de les activitats. Per aplicar-los, es totalitzen els períodes (dies/anys) en la mateixa activitat i es multipliquen pel coeficient:

Dies per activitat \* coeficient corresponent

- A efectes del càlcul, es consideren anys complerts les fraccions que excedeixen de 100 dies: 3 anys i 250 dies es consideren 4 anys de reducció.
- Si hi ha diferents activitats, però, la fracció que no supera els 100 dies es suma en l'activitat a què s'aplica el coeficient més baix.
- L'exercici de diferents activitats s'acredita amb la llibreta d'inscripcions marítimes, on es reflecteixen els períodes d'embarcació, i el màxim de reducció possible a través dels coeficients és de 10 anys.
- El temps reduït es computa com a temps cotitzat a efectes del tipus aplicable a la base reguladora (en funció dels anys de cotització)
- Si el treballador es troba embarcat i en situació d'incapacitat temporal, es considerarà període cotitzat.

La jubilació parcial i flexible es contemplen pels treballadors per compte aliè del REM en els mateixos termes que el Règim General (excepte lo del coeficient reductor)

#### ◊ Mort i Supervivència.

La única diferència respecte el Règim General és que, en principi, hauria d'estar al corrent de pagaments. En viduïtat i orfandat, es considera que si el descobert és inferior a 6 mesos, existeix la possibilitat de satisfer els deutes. Tanmateix, la modificació legal que introdueix el mecanisme d'invitació al pagament, estableix que és possible saldar els descoberts de qualsevol quantia sempre que la carència ja s'hagi complert.

#### ◊ Atur

- Treballadors per compte aliè = Règim General
- Treballadors per compte propi No tenen dret
- Supòsit especial: els armadors assimilats per compte aliè, no accedeixen a les prestacions ni d'atur ni de FOGASA

Per les característiques de la feina (navegació internacional) s'han definit una sèrie de supòsits especials per evitar la desprotecció, a través de la signatura de convenis especials amb l'Institut Social de la Marina (per tal que els treballadors cotitzin a Espanya)

### Tema 8. Règim Especial de Treballadors Autònoms

El Règim Especial de Treballadors Autònoms està regulat a través del **Decret 2530/1970**, de 20 d'agost, i amb l'**Ordre Ministerial** corresponent que el desenvolupa, de 24.09.1970. El treballador autònom és la contraposició del treballador per compte aliè.

#### • Camp d'aplicació

El Règim Especial d'Autònoms s'aplica a tots els espanyols majors de 18 anys d'edat que exerceixin la seva activitat dins el territori estatal, inclosos en alguna de les següents categories:

- treballadors per compte propi titulars d'empreses familiars
- familiars d'aquests autònoms
- socis treballadors de societats mercantils
- professionals autònoms
- col·lectius que, amb posterioritat al Decret, s'han anat incorporant.

Es defineixen dos supòsits o requisits diferents:

- personals. També queden inclosos en el camp d'aplicació els estrangers que compleixen la el criteri o requisit de professionalitat en territori espanyol. L'edat entra en contraposició al règim general (16 anys), tot i que existeixen dues excepcions:

- ◊ que el menor de 18 anys estigui emancipat
- ◊ en cas de cooperativa de treball associat, el treballador pot optar per incloure's en el Règim General o en el RETA, amb independència de l'edat.

- Professionalitat

- Treballador autònom

Realitza de forma habitual, personal i directa una activitat econòmica a títol lucratiu sense estar subjecte a un contracte de treball, podent utilitzar el servei remunerat d'altres persones. Es presumeix autònom al titular d'un establiment, ja sigui arrendatari o usufructuari. Queden exclosos d'aquesta classificació aquells treballadors que llur activitat dóna lloc a un altre règim especial.

- ◆ habitual: els ingressos obtinguts en dur a terme l'activitat superen el salari mínim interprofessional anual. Si és una quantia inferior al SMI, es tracta d'una activitat ocasional.
- ◆ Personal i directa: l'autònom intervé aportant treball personal

- Familiars dels autònoms

Es tracta del cònjuge i els parents fins a segon grau de consanguinitat o afinitat inclòs, majors de 18 anys d'edat, quan col·laborin de manera personal i directa aportant el seu treball i sempre que no siguin assalariats, és a dir, quan existeix dependència econòmica i conviu amb l'autònom.

- Associats per compte propi

Les formes més comuns són les societats anònimes i limitades. La llei ha anat canviant al llarg del temps, i des del 1999 els requisits no han variat. La Llei General de Seguretat Social els recull a través de la Disposició Addicional 22, en funció de les circumstàncies. El quadre està en el document annex.

- Professionals liberals per compte propi

És necessari diferenciar entre els professionals que exerceixen activitats per compte propi sense necessitat d'estar col·legiats (queden enquadrats en el primer grup del RETA) i els professionals que han d'estar incorporats necessàriament dins d'un col·legi o associació professional. En aquest segon cas, quedaran inclosos en el RETA si el col·legi així ho sol·licita per tots els col·legiats. Tanmateix, des del 1995 (RD 30/1995, de 10.Novembre) es va establir la necessitat de tots els col·legiats de formar part del RETA, amb excepció, però, d'algun col·lectiu determinat, com els col·legiats amb anterioritat al 10.Novembre.1995 entre els que diferenciarem:

- ◆ professionals col·legiats que pertanyen a un col·lectiu integrat al RETA en virtut del que preveia el Decret 2530/1970, obligatori des que s'inicia l'activitat.
- ◆ Professionals incorporats a un col·legi que no hagués demanat la incorporació al RETA, i on no existia associació de mutualitat pròpia. Només seria possible la incorporació al RETA si així ho demanés el col·legi.
- ◆ Professionals incorporats a un col·legi amb mutualitat de previsió social pròpia (en els que fos obligatòria l'alta en la mutualitat). En aquest cas, el col·legi pot optar entre cotitzar a la mutualitat o al RETA.
- ◆ Els professionals incorporats a un col·legi professional que tingui una mutualitat pròpia, sense l'obligació a incorporar-se. En aquest cas, és d'aplicació el procediment d'aplicació del Decret: ho fas o ho demanes al col·legi.

Entre els professionals que s'han incorporat a un col·legi amb posterioritat al 1995, cal diferenciar tres

supòsits:

- professionals col·legiats que pertanyen a un col·lectiu que integra el RETA segons l'establert a l'article 3 del Reial Decret.
- Professionals no integrats al RETA abans del 10.Novembre.1995 que no tenen una mutualitat pròpia. L'alta en el RETA en aquest cas és obligatòria, i la sol·licitud, individual.
- Professionals no integrats en el RETA però sí en una mutualitat: el subjecte hauria de sol·licitar l'alta al RETA, però pot optar entre accedir al Règim Especial o cotitzar en una mutualitat.
- Col·lectius d'incorporació tardana de treballadors, a través de Decrets.

Es tracta dels graduats socials, aquells qui queden exclosos del Règim Especial Agrari, farmacèutics... a través de Decrets o d'Ordres Ministerials.

L'**alta i cotització** és obligatòria des del primer dia que es reuneixen els requisits per situar-se en el camp d'aplicació del RETA. Avui en dia, tot i que per llei no existeix cap termini, la Tresoreria General de la Seguretat Social accepta aproximadament 30 dies de retard.

Quan es sol·licita l'alta fora de termini, però:

- es fa l'alta amb efectes retroactius, i es paguen les cotitzacions corresponents amb recàrrecs, que abans no computaven a l'hora de calcular les prestacions, però que des del 1994 van passar a ser efectives. A partir del 1997, es va afirmar que els recàrrecs tindrien efectes retroactius en tots els sentits, i en aplicació a totes les altes que s'havien produït des del 1994 i endavant.

**Afiliació.** El treballador autònom és l'obligat a afiliar-se. Existeixen únicament dos casos de responsabilitat subsidiària:

- en el cas de familiars autònoms.
- els associats en cooperatives: si ells mateixos no es donen d'alta, la cooperativa respon subsidiàriament. En canvi, si el treballador no satisfés les quotes de cotització, la cooperativa respondria solidàriament.

En el moment de l'alta, el treballador pot optar per la millora voluntària d'Incapacitat Temporal, derivada de contingències professionals. Si es decideix accedir a aquesta millora voluntària, ho haurà de fer a través d'una **mútua**.

**Baixa.** La baixa del RETA l'ha de sol·licitar el mateix treballador, en un termini de 10 dies des del cessament de l'activitat. Tanmateix, té efectes a partir del mes següent, i es pot dur a terme (si s'acredita) amb efectes retroactius, amb l'objectiu de no haver de pagar amb recàrrec les cotitzacions que suposadament no han estat pagades des del moment de cessament no declarat de l'activitat.

**Cotització.** La cotització és obligatòria des del moment que el treballador autònom es dona d'alta en el RETA. És única (una quota), fixa i mensual. Es pot triar lliurement entre la cotització màxima i mínima amb independència dels beneficis que obtingui el treballador. A partir dels 50 anys d'edat, però, sí existeixen alguns límits (excepte si abans dels 50 el treballador havia estat cotitzant per sobre de la limitació)

Existeix una possibilitat pels treballadors autònoms menors de 30 anys i les treballadores majors de 35, de cotitzar per sota de la base mínima, que es situa en 598,5€ mensuals.

La base de cotització es pot canviar anualment, tot i que s'ha de sol·licitar abans del dia 1 d'octubre per tal que el canvi tingui efectes en l'any següent.

### Tipus de cotització:

- Per contingències comunes:
  - ◊ 29,8%
  - ◊ 26,5% si no cotitzem per millora voluntària per IT
- per contingències professionals: existeix una tarifa general en funció de l'activitat que es desenvolupa. La llei 53/2002 és la qui ha permès als treballadors autònoms accedir a les prestacions per contingències professionals, tot i que aquestes queden sempre supeditades a la millora voluntària per incapacitat temporal: has de cotitzar per incapacitat temporal per poder cotitzar per contingències professionals.

Els majors de 65 anys d'edat que acrediten un període de cotització mínim de 35 anys només estarien obligats a pagar el **3,30%** per incapacitat temporal derivada de contingències professionals. Quedarien exempts, com en altres règims, de cotitzar per contingències comunes.

Si un familiar del treballador no cotitza, el treballador autònom titular respon subsidiàriament per la base de cotització mínima.

- **Acció protectora**

Els requisits generals per accedir a una prestació del RETA són trobar-se en situació d'**alta** o **alta assimilada** i estar al **corrent del pagament** de les quotes (només per tenir dret a obtenir una prestació). Es produeix en aquest règim el còmput de dies quota de les cotitzacions –afegir-hi pagues extres– a partir de 1986.

Les persones donades de baixa en el RETA per cessament de l'activitat, es consideren en situació d'alta assimilada durant els 90 dies posteriors al cessament. Tanmateix, no seria possible cobrar la prestació per incapacitat temporal en aquests 90 dies, a diferència d'una incapacitat permanent (derivada o no d'incapacitat temporal) o una jubilació, que sí es cobrarien.

Per tant, un cop finalitza la prestació de serveis temporal d'un treballador autònom, passa a considerar-se en situació d'alta assimilada. Perquè això succeeixi, el treballador s'hauria d'inscriure com a demandant de treball en una oficina d'ocupació en un termini màxim de 15 dies des que finalitza la prestació de serveis.

Per rebre la prestació, és necessari que el treballador es trobi al **corrent de pagaments**: si no és el cas, entra en funcionament el mecanisme d'invitació al pagament, que únicament s'aplica quan es cobreix sense la invitació el període de carència mínim.

La invitació és una obligació legal que té la Tresoreria: si satisfàs les quotes en un termini de 30 dies, passes a estar al corrent de pagaments. Si l'ingrés es realitza en aquest termini, té efectes normals. Si es fa fora de termini,

- si es tracta d'una prestació temporal, com incapacitat temporal, o una prestació de pagament únic, un cop satisfàs les quotes que devies, la Tresoreria et paga la prestació descomptant-la a un 20%
- si és una pensió vitalícia, es pagarà amb efectes del mes següent al pagament de les quotes sempre i quan es reuneixi el període mínim de carència.

Si existeix un deute i es sol·licita un ajornament del pagament, i volem que aquest ajornament tingui efectes, s'ha de sol·licitar abans del fet causant. Alguna sentència, però, accepta que es sol·liciti l'ajornament en un termini de 30 dies posteriors al fet causant. En aquest cas de deute, s'ha de tractar de quotes exigibles, que no estiguin prescrites.

Si un treballador autònom reuneix els requisits per accedir a les prestacions en el RETA, serà aquest règim qui els hi atorgui. Si només es compleixen les condicions per accedir a les d'un altre règim (el període de carència), en canvi, s'apliquen les normes de l'altre còmput recíproc. Finalment, si en cap dels dos règims en què ha estat inclòs el treballador arribem a complir els requisits mínims, s'apliquen les normes de còmput recíproc per saber si es té o no dret a obtenir la prestació.

Els **accidents de treball** són aquells que sorgeixen com a conseqüència directa i immediata del treball propi, així com les lesions que es produeixen durant el temps i lloc de treball (perquè existeix una relació directa amb el treball que es realitza).

També cal considerar com a accident de treball les malalties o defectes previs que s'agregen com a conseqüència d'un accident de treball, o si la realització de l'activitat provoca una malaltia nova que, combinada amb la que el treballador posseïa, provoca un agreujament de la salut.

No s'inclouen en el concepte d'accident de treball els que es produeixen in itinere, o els que es produeixen per imprudència temerària del treballador.

Les **malalties professionals** són aquelles que es contrauen com a conseqüència directa de l'activitat, del treball propi que es realitza. En la llei s'ha fixat un llistat amb una sèrie de malalties professionals per a autònoms, que d'altra manera es considerarien accidents de treball.

Assistència Sanitària. La prestació està totalment assimilada al Règim General.

Incapacitat Temporal.

S'equipara al Règim General en quantia i data d'efectes, tant per contingències comuns com per contingències professionals. La diferència es centra en què en aquest cas és necessari estar al corrent de pagaments, i haver cotitzat com a mínim durant 180 dies en els darrers 5 anys.

Si un treballador autònom es troba en situació de baixa, ho ha d'acreditar davant la Mútua, que s'encarregarà de buscar una persona que el substitueixi mentre es produeix el cessament de l'activitat temporal, per la incompatibilitat existent entre el treball i la incapacitat temporal.

Tanmateix, si el treballador es troba en situació de pluriactivitat, existeix una sentència del Tribunal Suprem que estableix que és possible que el treballador es trobi de baixa en un règim i d'alta en un altre: és quelcom compatible.

Maternitat

La prestació està totalment assimilada al Règim General, i la màxima diferència és que en el RETA s'exigeix el requisit d'estar al corrent de pagaments. No és possible la baixa parcial (perquè no existeix el temps parcial en el RETA). La llei no preveu la necessitat d'acreditar que la treballadora es troba en situació d'incapacitat temporal, però la seguretat social sí ho exigeix.

Risc per embaràs. És necessari acreditar-ho.

Incapacitat Permanent.

Fins la reforma introduïda l'any 2003, el RETA no contemplava la prestació d'Incapacitat Permanent parcial, sinó que s'introdueix juntament amb la possibilitat de cotitzar per contingències professionals. És possible accedir a aquesta prestació quan el grau de disminució supera o iguala el 50%, situació en què es produeix la ineficàcia o disminució del rendiment.

Quant a les lesions permanents no invalidants, existeix un barem que s'aplica al Règim General.

Des del dia 01.Gener.2003, els treballadors autònoms tenen dret a accedir a la prestació d'Incapacitat Temporal Total Qualificada (el 75% de la prestació).

- Base reguladora: la que tingués durant l'accident
- Períodes de carència (com en el Règim General): durant els darrers 8 anys no es produeix integració de llacunes.

Mort i supervivència. Règim General.

Familiars. Règim General, amb la necessitat d'estar al corrent de pagaments o accedir al mecanisme d'invitació al pagament en cas contrari.

Jubilació

L'edat ordinària de jubilació és 65 anys. No existeix la possibilitat en el RETA de jubilar-se de forma anticipada, excepte en determinats casos:

- per aplicació del Reial Decret Llei 5/1998: persones que, amb 60 anys i amb condició de mutualistes abans del 1967, haguessin cotitzat una quarta part en el Règim General o, com a mínim, 35 anys. En aquest cas, però, només es computen els anys efectivament cotitzats a partir de 1967: si el treballador ha cotitzat durant 20 anys – 5 en el RETA i 15 en el Règim General –, en virtut de les normes de còmput recíproc, s'aplica el Règim General.
- Aquells a qui s'apliquen coeficients reductors de l'edat de jubilació perquè tenen un grau de minusvalia (no es pot considerar jubilació anticipada)

Si s'accedeix des del Règim General, sí que és possible jubilar-se anticipadament, i també es contempla la jubilació flexible. En aquest cas, però, les noves cotitzacions només tindrien efectes per incrementar la pensió.

## **Tema 9. Règim Especial de la Mineria del Carbó**

El Règim Especial de la Mineria del Carbó no queda previst expressament en l'article 10.1 de la Llei de General Seguretat Social, sinó que es tracta d'un supòsit previst a través del segon apartat de l'article, de creació posterior (10.2.g LGSS)

La normativa referent a la Mineria del Carbó es concentra:

- en l'article 10.2.g) LGSS
- Decret 298/1973
- Ordre Ministerial de 03.04.1973, que desenvolupa el Decret,

Normes que determinen la protecció per a treballadors per compte **aliè** de la mineria del carbó. Supletòriament, doncs, s'apliquen les normes relatives al Règim General, en la LGSS.

L'**especialitat** més important d'aquest règim es concentra en l'activitat: la seva duresa i perillositat provoquen que els riscos derivats de les tasques tinguin una **millor cobertura** que la resta del Sistema de Seguretat Social.

L'existència del Règim Especial, doncs, es justifica pel tipus de treball: dur, amb risc molt alt de contraure determinades malalties i malalties professionals molt específiques. El Règim Especial es crea com a

conseqüència de la naturalesa de les activitats habituals del lloc de treball, amb l'objectiu d'oferir una protecció més àmplia als treballadors inclosos en l'àmbit d'aplicació.

### Característiques diferenciadores

- Edat de jubilació. S'apliquen uns coeficients bonificadors de l'edat que permeten als treballadors d'aquest règim accedir a la prestació de jubilació abans, però amb les mateixes condicions que obtindrien en l'edat ordinària de jubilació (sense reducció de la prestació)
- Tractament especial de la malaltia professional. S'estableix un nivell de protecció règim superior respecte al Règim General, sobre tot en les malalties professionals que deriven de la **silicosi pulmonar**. De fet, fins i tot és possible accedir a les prestacions derivades de la contracció de malalties professionals des de la situació de jubilació.
- S'estableix una regulació especial de la incapacitat permanent en graus de total i absoluta en relació amb la jubilació: pots passar d'una situació a una altra. D'altra banda, el temps que el treballador es troba en situació d'incapacitat permanent s'haurà de considerar com alta.
- Camp d'aplicació

Queden inclosos en el camp d'aplicació del Règim Especial de la Mineria del Carbó els treballadors per compte aliè que presten serveis en empreses dedicades a l'extracció del carbó: només miners que treballen en mines de carbó. Es tracta d'aquells qui es dediquen a:

- l'extracció de carbó de mines subterrànies
- l'extracció de carbó a cel obert.
- La fabricació de conglomerats de carbó mineral.
- Activitats complementàries: els qui treballen en centres educatius o sanitaris que només presten serveis per a una empresa del carbó.
- Cotització (articles 56 a 59 RGC)

La cotització es duu a terme de forma similar al Règim General, amb algunes característiques especials que ho diferencien. En tot cas, els subjectes obligats a cotitzar són empresaris i treballadors.

El subjecte responsable, en canvi, és l'empresa, i s'aplica per ambdós els mateixos tipus que en el Règim General. La gran diferència s'observa en el càlcul de les bases de cotització:

- per Contingències Professionals, es calcula de la mateixa forma que en el Règim General.
- Per Contingències Comuns, en canvi, la base no es calcula sobre el sou realment percebut, sinó sobre una sèrie de bases formalitzades que estableix cada any la tesoreria, específiques per diverses zones de treball.

Es tracta de bases diàries independents del sou que calcula el Sistema en relació a l'any anterior, i es compara amb la cotització que ha dut a terme l'empresa: si ha cotitzat menys, està obligada a aportar la diferència.

Les zones mineres són:

- ◊ Zona 1. Astúries
- ◊ Zona 2. El nord-oest de la península: Valladolid, Lleó, Palència, Galícia...
- ◊ Zona 3. El Sud (Andalusia, Ciutat Reial i Badajoz)
- ◊ Zona 4: la resta del país.

### · Acció protectora

## **Mort i supervivència**

La situació d'atur involuntari es considera situació assimilada a l'alta, i en aquest règim es té en compte pel càlcul del període de carència de les prestacions de mort i supervivència: computa tant per la carència o període mínim de cotització com per determinar la base reguladora de la prestació. Requisits:

- situació d'atur involuntari en el moment de la mort que subsisteix després d'esgotar les prestacions contributives o perquè no tenia dret a aquestes.
- Inscrit com a demandant d'ocupació
- Que els seus beneficiaris abonin les quotes obrera i empresarial (com si es tractés d'un Conveni Especial) d'aquest període d'atur involuntari (no es comença a cobrar la pensió fins que s'hagi cobert l'import total de les quotes, que s'han de reduir del dret a la pensió): els beneficiaris de la prestació de mort i supervivència dels inclosos en el Règim de la Mineria del Carbó que en morir es trobaven en situació d'atur involuntari, i a efectes del càlcul de mort i supervivència, podran pagar les cotitzacions corresponents a l'etapa d'atur involuntari per cobrar més.

### **Exemple**

Un treballador es troba en situació d'atur involuntari des del 10.01.1999. Mor el dia 20.1.2004. Acredita cotitzacions des del 20.12.1989 fins el 10.1.1999, per tant, en el període de 5 anys immediatament posteriors al fet causant no reuneix el període mínim de cotització de 500 dies.

- Calculem les quotes des del 10.1.1999 fins el 20.1.2004 (bases normalitzades), que ascendeixen, per exemple, a un import total de 5889 €.
- Obtenim la base reguladora en funció de les 24 mensualitats de cotització escollides pels beneficiaris dins els 15 anys immediatament anteriors al fet causant de la prestació (20.1.2004). Suposem que la base reguladora ascendeix a 1052€.
- La pensió de viduitat és el 52% de la base reguladora, és a dir, 547,04€/mes.
- La quantitat corresponent a les quotes (5889€) es descompta de les mensualitats i pagues extres que corresponguin en el primer pagament. Així, des de la data d'efectes, que serà del 21.01.2004, suposant que la pensió es resolgués el mes de febrer, té dret a cobrar:

◊ Fracció de gener: 194,11€

◊ Mes de febrer: 547,04€

◊ Total = 741,15€

Per tant,  $5889€ - 741,15€ = 5147,85€$  queden pendents per amortitzar les quotes.

- $5147,85/547,04 = 9$  mensualitats i 12 dies. Quan hagin passat les 9 mensualitats i els 12 dies, els beneficiaris començaran a percebre la pensió normal (cal tenir en compte que, en aquest cas, la paga de juny no s'acredita sencera, sinó només 5/6 parts)

## **Incapacitat Permanent**

### **· Qualificació**

Es valora l'estat global del treballador, i es considera la causa d'Incapacitat Permanent la darrera contingència que ha patit el treballador. S'empren normes específiques per valorar lesions com en el Regim General, però els Equips de Valoracions d'Incapacitats són especials, diferents, i molt més dedicats a aspectes relacionats amb les malalties professionals.

Per a la qualificació inicial d'una situació d'incapacitat permanent s'ha de tenir en compte l'estat del treballador derivat de les reduccions anatòmiques o funcionals determinades per diverses contingències, considerant com

a determinant de la incapacitat permanent aquella última que s'hagi tingut en compte per a la declaració. En el supòsit que no es pugui precisar aquesta circumstància, es considera com a contingència determinant la més important a efectes de la valoració. Per exemple:

- suposem un treballador que pateix una cardiopatia (malaltia comuna) que al tornar del treball al seu domicili té un accident de trànsit del que li queda una seqüela d'hèrnia discal (accident de treball in itinere). L'INSS reconeixerà una incapacitat permanent absoluta per accidents de treball per entendre que la determinant de la incapacitat fou l'última reducció funcional que s'ha tingut en compte (en aquest cas, l'hèrnia discal per accident de treball)
- un treballador està afectat per una silicosi simple de primer grau amb bronquitis crònica, i té parkinson (malaltia comuna). La **silicosi** dona dret a una incapacitat permanent en grau de total, però en tenir parkinson, l'INSS considera que el treballador s'ha de considerar com a incapacitat permanent en grau d'absolut per a tot tipus de treball. ¿Quina és la malaltia més important a valorar? Si s'estima que és el parkinson, la declaració correcta és d'incapacitat permanent absoluta derivada de malaltia comuna. En aquest cas, la malaltia professional només es tindrà en compte per a la no exigència del període de carència

#### · Revisió d'incapacitat per valoració conjunta

A diferència del Règim General, no s'exigeix un període de cotització ni situació d'alta o assimilada als qui, des de la condició de pensionistes d'incapacitat permanent total, i per concurrència d'una nova contingència, se'ls hi modifica el grau d'incapacitat reconegut. En aquests casos, a efectes del càlcul de la base reguladora, els treballadors poden optar entre:

- fer servir la mateixa base reguladora que va servir pel càlcul de la pensió anterior, incrementada amb les actualitzacions corresponents.
- La suma de les bases de cotització que corresponguin als treballs realitzats i a les quantitats de pensió per incapacitat permanent total que hagués percebut en aquest període, amb aplicació del límit màxim de cotització que correspongui.

#### · Inactivitat laboral en la data del diagnòstic de la malaltia

La quantia de la prestació d'incapacitat permanent derivada de malaltia professional es calcula en la mateixa data del diagnòstic de la malaltia, encara que el treballador hagi cessat finalment en el treball o s'hagi jubilat: la base reguladora serà aquella que li correspondria si hagués pogut estar en actiu.

La base reguladora ve determinada, doncs, pels salaris que en la data del diagnòstic corresponguin a un treballador de la mateixa categoria professional i modalitat de treball que tenia l'afectat al temps del seu cessament en el treball (excepte els increments per antiguitat). Si l'empresa ja no existeix, i per tant no es pot acudir al salari real, es tenen en compte les bases normalitzades corresponents a la categoria i lloc de treball que desenvolupava.

Aquests supòsits en el Règim Especial de la Mineria del Carbó es donen contínuament en matèria de silicosi (malaltia que s'adquireix treballant en ambients amb pols de les mines, però que no es manifesta fins al cap de temps, normalment amb posterioritat al cessament en el treball). Un percentatge elevat dels invàlids per aquestes contingències, doncs, són declarats després de la seva jubilació. No existeix cap límit d'edat pel diagnòstic i la revisió en matèria de malaltia professional.

#### · Bonificacions per edat

Als pensionistes d'incapacitat permanent total per a la professió habitual, se'ls hi aplica els coeficients

reductors establerts per a reduir l'edat de jubilació en aquest règim, a efectes de percebre l'increment del 20% sobre la base reguladora de la pensió.

## **Jubilació**

### **· Coeficients reductors**

L'edat mínima de 65 anys es redueix en aplicar, sobre el temps efectivament treballat en les diferents categories o especialitats professionals de la mineria del carbó, el coeficient que correspongui. El temps que es redueix de l'edat de jubilació computa com a cotitzat per a la determinació del % aplicable a la base reguladora de la pensió.

Reducció d'edat, que computa com a temps cotitzat per incrementar el %

### **Exemple**

Un treballador nascut el dia 27.11.1946 cessa en el treball per compte aliè en la seva empresa, inclosa en el camp d'aplicació d'aquest règim especial, el dia 20.01.2004. Sol·licita la pensió de jubilació el dia 01.02.2004, acreditant les següents cotitzacions i categories:

- 28.08.1965 a 17.03.1973: peó d'exterior
- 18.03.1975 a 24.05.1980: ajudant de picador
- 24.05.1984 a 26.08.1987: picador
- 27.08.1987 a 20.01.2004: peó silicòtic (lloc compatible)

#### **◆ Requisits:**

- ◇ Està en situació d'alta
- ◇ Edat: arriba fictíciament a l'edat dels 65? No podria jubilar-se si no arriba als 65, perquè si és amb caràcter anticipat s'ha de tenir una edat real de 60 anys en la data del fet causant, i en aquest cas, el treballador a la data del fet causant en té 57. Apliquem els coeficients reductors de l'escala, amb el que obtindrem un determinat període de temps que computa com a cotitzat, i sense efectes negatius sobre la prestació:

Peó d'exterior 2759 dies 0,05 137,95 dies

Ajudant de picador 1893 dies 0,50 946,50 dies

Picador 1190 dies 0,50 595 dies

Peó silicòtic 5987 dies 0,20 1197,40 dies

**Total dies reduïts 2876,85 dies**

**2876,85 dies/365 = 7 anys i 322 dies**

El treballador va néixer el 27.11.1946, és a dir, el dia 331 de 1946. Li restem 322 dies al dia 331 (=9), i 7 anys a 1946 (=1939). És com si hagués nascut el dia 9 de 1939, és a dir, el 09.01.1939: a la data de cessament del treball (20.01.2004), és com si tingués complerts els 65 anys.

◇ Acredita la resta de requisits, com la carència, tant genèrica com específica. Té un mínim de 15 anys cotitzats, i d'aquests 15, com a mínim 2 estan dins els últims 15 anys immediatament anteriors al fet causant.

◆ Càlcul del % aplicable a la base reguladora:

- des del dia 01.01.1960 fins el 20.01.2004 11829 dies
- per bonificació de l'edat de la mineria del carbó: 7 anys i 322 dies
- en total: 7 anys i 12151 dies, és a dir, 41 anys cotitzats.

Com que té 65 anys (ficticiament) i més de 35 cotitzats, cobrarà el 100% de la base reguladora de la pensió de jubilació. Amb caràcter general, també es pot aplicar l'escala d'anys de cotització per edat a 01.01.1967, però en aquest cas no, perquè per aplicar-la es té en compte l'edat real o física del treballador: a 01.01.1967 tenia 20 anys, i l'escala només s'aplica a partir dels 21 anys d'edat.

### **Pensionistes d'Incapacitat Permanent Total**

Es consideren en situació assimilada a l'alta a efectes exclusius de poder causar dret a la pensió de jubilació. La base reguladora és equivalent a la que correspongui a la data de sol·licitud, a la categoria que tingués el treballador quan va ser declarat en situació d'incapacitat permanent en grau de total: es jubila com si estigués en actiu en la categoria que ostentava quan li van declarar la invalidesa.

El beneficiari, però, haurà d'abonar les quotes entre la data de la incapacitat permanent total i la del fet causant de la pensió de jubilació, tenint en compte que la base de cotització que resulti per a cadascun dels mesos a que corresponguin aquestes quotes es dedueix la quantia de la pensió d'incapacitat percebuda durant els esmentats mesos.

Les quotes que hagin de ser ingressades es descompten fins a la seva total amortització de la pensió de jubilació (però mentrestant, segueix percebent la pensió d'incapacitat permanent total).

En aquest cas, l'edat exigida és 65 anys: no és possible a partir dels 60 anys.

### **Exemple**

Un treballador, nascut el dia 29.12.1945, sol·licita la pensió de jubilació d'incapacitat total el dia 20.01.2004. És pensionista d'incapacitat permanent total per malaltia professional des del 26.12.1982

La pensió que venia percebent és de 537€ mensuals en la data del fet causant, i acredita els següents períodes de treball i cotitzacions:

- 10.12.1966 a 31.12.1972, com a ajudant de miner auxiliar al picador
- 01.01.1973 a 30.11.1978, de picador.
- De 01.12.1978 a 25.11.1982 com a vigilant.

◆ Calculem l'edat legal o fictícia del treballador per determinar si té complerts els 65 anys (com per a la pensió de jubilació)

Ajudant de miner 2212 dies 0,50 1106 dies

Picador 2159 dies 0,50 1079 dies

Vigilant 1455 dies 0,30 436,50 dies

Total dies bonificats **2622** dies

$2622 \text{ dies} / 365 = 7 \text{ anys i } 67 \text{ dies}$

Si restem 7 anys i 6 dies a la data en què el treballador faria els 65 anys d'edat (29.12.2010), obtenim que es pot jubilar a partir del dia 23.10.2003: en la data de sol·licitud de la pensió, el treballador tenia complerts els 65 anys d'edat.

Càlcul del %:

- Cotització des del 01.01.1960 fins al 25.11.1982 5826 dies
- Per edat real a 01.01.1967 (21 anys): 250 dies
- Bonificació per coeficient reductor: 7 anys i 67 dies
- Quotes del període d'incapacitat permanent total des del 26.11.1982 fins al 20.01.04: 21 anys i 56 dies.
- TOTAL: 28 anys i 6199 dies, és a dir, 45 anys cotitzats.

El treballador té dret al 100% de la base reguladora perquè supera els 35 anys de cotització i té 65 anys d'edat legal. Suposem que la base reguladora és de 2126€/mes, de manera que supera el límit màxim per l'any 2004. La pensió a la que té dret, en aquest cas, és la màxima prevista legalment, de 2086,10€ mensuals.

Càlcul de les quotes a càrrec del beneficiari (amb xifres superposades):

- Es calcula el total de les bases de cotització del període complert: 196203€ (suma de tots els mesos)
- Total quotes: 37415€
- Es troba el % mitjà:  $37415€ \text{ (total quotes)} \times 100 = 196203€ \text{ (total bases)} = 19,06 \text{ de } \% \text{ mitjà}$ .
- Es sumen les quanties de la pensió d'IP total percebuda durant el període: 39900€
- Aquesta suma, es multiplica pel % mitjà:  $(39900 * 19,06) * 100 = 7604,94€$
- Total de quotes – quotes de la pensió a deduir:

$37415 - 7604,94 = 29810,06$  (que ha d'abonar el beneficiari)

- Com es dedueixen les quotes?
  - ◆ Pensió de jubilació reconeguda: 2086,10€
  - ◆ Darrera pensió d'incapacitat permanent que rebia el beneficiari: 537€/mes

$2086,10 - 537 = 1549,10 \text{ €}$ , per amortitzar les quotes.

$29810,06€ / 1549,10€ = 19 \text{ mesos}$  (que trigarà en amortitzar les quotes i cobrar pensió)

### **Pensionistes d'incapacitat permanent absoluta i gran invalidesa**

Aquests pensionistes, en complir 65 anys o l'edat que correspongui d'acord amb els coeficients reductors, tenen dret a percebre la quantia corresponent a la pensió de jubilació.

La base reguladora és la corresponent a una pensió de jubilació d'acord amb les bases de cotització vigents en el moment del fet causant de la jubilació, aplicables a la categoria del treballador que tenia en el moment que se li va reconèixer la incapacitat.

El % aplicable es calcula com si es tractés d'una pensió de jubilació, computant-se a aquests efectes el temps

que el beneficiari hagi estat pensionista d'invalidesa absoluta o de gran invalidesa (en aquest darrer cas, l'increment del 50% es continua percebent, però en la mateixa quantia que es percebia amb la pensió d'invalidesa)

### Exemple

Un treballador nascut el dia 11.10.1942 sol·licita la pensió de jubilació per incapacitats amb data 20.01.2004. Havia estat pensionista d'incapacitat permanent total des del 01.10.1983 fins que, en data 01.01.1998, és declarat en situació d'incapacitat permanent absoluta com a conseqüència de la revisió per agreujament.

L'última categoria que havia ostentat era la de picador, i té els següents dies acreditats com a cotitzats i bonificats:

- cotitzacions efectives des del 02.04.1969 fins al 30.09.1984 = 5658 dies
- total de dies de bonificació per coeficient reductor d'edat: 3 anys i 283 dies, de manera que es suposa que a 20.01.2004 té complert ficticiament els 65 anys
- Quotes del període en incapacitat permanent absoluta a tenir en compte: 2221 dies (només a partir de gener de 1998 i fins el 31.01.04, perquè es computa el mes sencer en què es sol·licita la pensió de jubilació)
- En aquest cas no apliquem bonificació per edat a 01.01.1967, perquè no tenia la condició de mutualista.
- En definitiva, acredita en total 26 anys de cotització, per la qual cosa el % que correspon aplicar sobre la base reguladora és del 82%.

En aquest cas, es pot donar l'opció d'abonar les quotes (com hem vist en la jubilació dels invàlids totals) des de la declaració d'incapacitat permanent total, a 1 d'octubre de 1984, i la declaració d'incapacitat absoluta (01.01.1998), que serien 13 anys i fracció: 14 anys. Aquestes quotes li servien per obtenir un % superior, i serien deduïdes mensualment fins a la seva amortització, seguint la fórmula que hem vist anteriorment. Si fos així, als 26 anys de cotització se li sumarien els 14 d'incapacitat permanent total, amb la qual cosa obtindria en 100% de la pensió.

També tenen dret a accedir a la pensió de jubilació mitjançant aquests sistemes que hem vist, els pensionistes d'incapacitat permanent total, absoluta o Gran Invalidesa declarats en aquestes situacions per un altre règim de seguretat social diferent del de la mineria del carbó, però que la seva invalidesa fos per silicosi contraïda com a conseqüència de treballs realitzats anteriorment a la mineria del carbó.

### **Trasllat de lloc de treball de silicòtics de primer grau**

S'ha de traslladar al treballador a un altre lloc compatible, exempt de risc si se li detecten símptomes de la malaltia professional que no constitueixin incapacitat permanent. Dins d'aquesta situació trobem els afectats de primer grau de silicosi, sense malaltia intercurrent.

Aquells treballadors que són traslladats a un lloc on perceben un salari inferior al que percebien, tenen dret a un complement garantit, i a la vegada se'ls hi garanteix la seva cotització en funció de les bases normalitzades de la seva categoria de procedència.

Existeixen dues fórmules per calcular el complement, i els treballadors afectats pel trasllat poden optar per una o altra. El complement l'abona l'empresa, i la TGSS li ho reintegra.

### **Tema 10. Règims Especials Integrats**

Existeix tota una sèrie de col·lectius que, tot i que antigament conformaven règims especials diferenciats,

actualment pertanyen el Règim General o al RETA. La seva conformació queda prevista en l'article 10.5 de la Llei General de Seguretat Social, i la normativa relacionada és:

- Reial Decret 2621/1986, de 24 de desembre (integració en el Règim General)
- Reial Decret 480/1993, de 2 d'abril (integració dels treballadors ferroviaris)
- Ordre Ministerial, de 21.02.1996

Aquests col·lectius, en alguns casos, conserven determinades peculiaritats. En la tendència unificadora del sistema, l'article 10 de la Llei General de Seguretat Social permet la integració d'altres règims en el General o en d'altres especials.

#### • **Règim General**

- **Treballadors ferroviaris.** La seva especialitat radica en què existeixen coeficients reductors de l'edat legal de jubilació mentre que, alhora, no s'apliquen coeficients reductors en la prestació. Si han treballat a RENFE i/o FEVE abans del dia 14.07.1967 i el 19.12.1969 respectivament, poden jubilar-se de forma anticipada, i sense aplicació de coeficients de cap tipus.
- **Representants del comerç.** La principal diferència es concentra entorn els actes d'enquadrament i cotitzacions, ja que en aquest darrer aspecte el subjecte responsable de la cotització per contingències comunes és el mateix representant de comerç. A més, per accedir a les prestacions, s'exigeix el requisit d'estar al corrent de pagaments.

**Inclusió:** aquells qui tenen consideració de treballadors per compte aliè, i que, per tant, no assumeixen el risc de les operacions mercantils que duen a terme. Són els responsables de sol·licitar l'alta i la baixa a la Tresoreria General de la Seguretat Social, així com d'afiliar-se. Si no ho fan, l'empresari respondria de forma subsidiària.

En la cotització, són els subjectes responsables tant de la seva quota com de la part corresponent a contingències comunes (de la qual és subjecte obligat l'empresari), de forma que, posteriorment, l'empresa abona la quantia al representant de comerç. Si no ho fa, la Tresoreria General satisfarà la quantia al representant i la reclamarà posteriorment a l'empresari. És un factor en contra, perquè per accedir a les prestacions, el treballador ha d'estar al corrent de pagaments. En quant a les contingències professionals, el subjecte obligat i responsable és l'empresa.

Base de cotització per contingències comuns Grup 5 (tant mínima com màxima)

Base de cotització per contingències professionals s'aplica l'escala.

- **Futbolistes.** S'equiparen a unes bases mínimes i màximes segons la divisió en la que es troben i la categoria del club a què pertanyen. En quant a les contingències professionals, s'aplica la tarifa general (epígraf 121)
- **Artistes.** Tenen dret a totes les prestacions. Existeixen diferències en termes de cotització, còmput del període de carència i jubilació.

Són artistes aquells qui participen en espectacles públics i que queden enquadrats dins la normativa especial: teatre, folklore... en directe o mitjançant tota classe de grabació, així com el personal tècnic i de les instal·lacions.

Els artistes que es trobin en situació d'alta en un període inferior a 30 dies, estan obligats a donar-se d'alta i afiliar-se, i donar-se després de baixa. Es cotitza per bolo (et dones d'alta i de baixa). Com que quedarien

afectats a l'hora del càlcul de les prestacions, tenen un sistema especial per calcular el període de cotització:

#### " BC dies bolos

365

Si la base de cotització és superior als límits fixats com a màxims anualment, es considera per llei que els artistes han treballat tot l'any, de forma que tenen complert el període de carència.

A principis d'any es determina una base de cotització professional i, a final d'any, han de regularitzar els pagament acreditant els dies de treball.

Es contempla la jubilació anticipada per aquells qui han cotitzat com a mutualistes abans de l'01.01.1967, així com per cantants, ballarins i trapezistes: és possible accedir-hi des dels 60 anys, i sense aplicació de coeficients reductors. Tanmateix, cal acreditar un mínim de 8 anys treballant en aquesta especialitat dins els darrers 21 anys.

- Professionals taurins. Inclou banderillers, matadores... com a treballadors. D'altra banda, els empresaris esdevenen els qui organitzen l'espectacle.

Els professionals hauran d'estar en situació d'alta durant tot l'any, però cotitzen únicament els dies que realitzen un treball, i el subjecte responsable d'aquesta cotització és l'empresari. En aquest cas, també es regularitzen a final d'any les cotitzacions provisionals que s'havien adoptat.

#### Base de cotització dels bolos

365

Si aquesta quantia supera la mínima prevista per llei, es preveu que ha de cotitzar tot l'any.

En quant a la jubilació, s'estén l'acció protectora pròpia del Règim General. Es contempla la possibilitat de jubilar-se a diferents edats: l'extraordinària és als 65 anys, però es pot anticipar a 60 aplicant coeficients reductors, amb independència de si van ser o no mutualistes abans de l'01.01.1967.

Els puntillers poden accedir a la jubilació des dels 60 anys d'edat, i d'altres professionals poden fer-ho des dels 55 anys d'edat, sense aplicació de coeficients reductors, sempre que estiguin d'alta o assimilada, i si acrediten un número mínim de festejos o corridas, en funció del risc de l'activitat.

- Funcionaris de l'Administració Local, que tenien una mutualitat a pròpia però que a partir del dia 01.03.1993 van passar a formar part del Règim General. Presenten particularitats en relació a la cotització (exclusió atur i FOGASA).
  - ◆ Funcionaris que estaven integrats a la MUPAL exclosos de incapacitat temporal per contingències comuns, assistència sanitària, atur o FOGASA (no cotitzen).
  - ◆ Funcionaris interins que estaven a la MUPAL tampoc no cotitzen ni per contingències comuns, assistència sanitària i FOGASA, però sí per atur.
  - ◆ Funcionaris de nou ingrés, que cotitzen per tots els conceptes excepte FOGASA i atur.
  - ◆ Interins de nou ingrés: queden exclosos de la cotització per FOGASA
  - ◆ El personal laboral de les administracions pública són treballadors inclosos en l'àmbit d'aplicació del Règim General.

Existeixen normes transitòries que regulen algunes assistències per accedir a les diferents prestacions. Per

exemple, en el cas de la jubilació, acreditar un període de cotització mínim de 9 anys és suficient. Els pensionistes de MUPAL passen també a integrar-se en el Règim General d'incompatibilitats.

- **RETA**

- Escriptors de llibres: es consideren inclosos en el RETA, i amb obligació de donar-se d'alta, aquells escriptors de llibres que resideixen a l'Estat, majors de 18 anys i que realitzen alguna activitat de creació literària de manera personal, habitual i directa i, a més, que estiguin integrats en una entitat associativa d'escriptors. Per demostrar la professionalitat i l'habitualitat, és necessari que l'obra sigui publicada amb un tiratge mínim de 500 còpies si es tracta de poesia o 2000 si és qualsevol altre gènere, en un període de 5 anys. Un cop finalitza aquest període, està obligat a donar-se de baixa. L'escriptor hauria d'estar integrat en alguna entitat associativa d'escriptors.

### **Sistemes especials**

Els sistemes especials presenten peculiaritats exclusivament en sistemes formals: enquadrament, afiliació, cotització o recaptació. En cap cas pot afectar a l'acció protectora.

Només existeixen dos règims amb sistemes especials:

- **Règim General**

- ◊ Indústria resinera
- ◊ Serveis extraordinaris d'hostalera
- ◊ Manipulat i empaquetat de tomàquet fresc
- ◊ Empreses d'exhibició cinematogràfica, sales de ball, discoteques i sales de festa o sales de bingo; treballadors a temps parcial que presten serveis a cantines de camp de futbol o altres espectacles esportius; i els treballadors a temps parcial en empreses d'espectacles taurins.
- ◊ Empreses d'estudi de mercat i opinió pública (treballadors a temps parcial que presten serveis com a enquestadors)
- ◊ Manipulat, envasat i comercialització de fruites i verdures i fabricació de conserves vegetals.

- **Règim Especial de Treballadors del Mar**

- ◊ Els estibadors portuaris

Veure Annex: % corresponents als anys de servei

A medida que los Regímenes que integran el sistema de la Seguridad Social se regulen de conformidad con lo previsto en los apartados 3 y 4 del artículo 10, se dictarán las normas reglamentarias relativas al tiempo, alcance y condiciones para la conservación de los derechos en curso de adquisición de las personas que pasen de unos a otros Regímenes, mediante la totalización de los períodos de permanencia en cada uno de dichos Regímenes, siempre que no se superpongan. Dichas normas

Besavi

Oncles

Nebots

Avis

Germans

Pare

Mare

Titular

Cònjuge

Néts

Besnét

Fill/a

- Treballadors per compte aliè
- Treballadors per compte propi
- Empresaris agrícoles
- L'Entitat Gestora de les prestacions, en cas d'atur.

#### Exemple d'aplicació de coeficients reductors

Suposem un treballador que des de 01.05.88 fins a 31.10.91, acredita 1279 dies d'embarcament en una embarcació pesquera de fins a 10 tones de registre brut, amb treballs de pesca per compte aliè.

- Dividim els dies entre 365, i es consideren com a anys complerts les fraccions superiors a 100 dies:

$1279:365 = 3$  anys i 184 dies, és a dir, 4 anys.

- Apliquem el coeficient reductor de l'activitat, que en aquest cas és del 0,15:

$4 \times 0,15 = 0,6$  anys de reducció, és a dir, 7 mesos.

- Aquest treballador, nascut el 15 de desembre de 1940, en tenir acreditat al seu favor una reducció en l'edat de jubilació de 7 mesos, podrà accedir al apensió de jubilació com si hagués complert 65 anys quan en tingui 64 i 5 mesos, és a dir, el dia 15 de maig de 2005:

$65 \text{ anys} - 7 \text{ mesos} = 64 \text{ anys i } 5 \text{ mesos}$

- Aquests 7 mesos seran computats com a període cotitzat, a efecte d'aplicar a la base reguladora el % d'anys cotitzats: si, per exemple, el treballador ha cotitzat 24 anys i 300 dies, sumem els 7 mesos:

$24 \text{ anys i } 300 \text{ dies} + 7 \text{ mesos} = 25 \text{ anys i } 145 \text{ dies}$

- El total d'anys cotitzats és de 26, i per tant, obtindrà el 82% de la pensió.

Per als Grups II i III, anualment el Ministeri de Treball determina les quotes, les bases fixes per cada província, així com les aportacions.

La determinació es duu a terme per províncies, modalitats de pesca i categories professionals. Les bases són úniques i no poden ser superiors ni inferiors a les establertes en cada exercici per al Règim General.

S'apliquen les mateixes Bases de Cotització i tipus que en el Règim General.

El sistema de cotització també és igual que en el Règim General.